БУХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

Бурят-Монголой ҮНЭН

КПСС-эй Бурят-Монголой обкомой, БМАССР-эй Верховно Соведэй, КПСС-эй Улан-Удын горкомой орган.

№ 241 (8461) | 1957 оной октябриин 11, пятница | Сэн 20 мүнгэн

Уялгануудайнгаа ямараар дүүргэгдэһые дам дамаа шалгаха

Ужам ехэ оронойманай бүхы арад ниитэ, тэрэ тоодо манай республикыншье ажалшад Агуууехэ Октябриингаа алдарта һайхан ойн баярые ажахын болон соёл болборолой алишье һалбаринуудта амжалта туйлажа угтахын түлөө шууд энгаар тэмсэжэ байна. Тэрээнтэй хамта хото, хүдөө нютагуудта социалистическэ мүрысөөнэй хүсэн улам ургэдэнэ, хэһэн ажалай үрэ дүн тосологдоно, бии байһан дутуу дунданууд элирүүлэгдэнэ.

Республикын колхозно таряашад, МТС, совхозуудай хүдэлмэрилэгшэд Октябриин 40 жэлэй ойдо эрхим бэлэг бариха зорилготойгоор социалистическэ шэнэ уялга абажа, һү, тоһо, мяха, орооһо таряа Эхэ орондоо улам ехээр үгэхэ, тиигэжэ мал ажалай продуктнуудай хүн бүхэндэ хүрэхын талаар США-е ойрын жэлнүүдтэ хүсэхэ хэрэгтэ хубитаяа оруулха гэжэ эрид шиидэнхэй. Мүнөө хэдэ хэдэн аймагуудай колхозуудта социалистическэ мүрысөөнэй дүн гаргалгада зорюулагдаһан суглаанууд боложо, абаһан уялгануудай дүүргэлтэ шалгагдажа байна. Энээн дээрэһээ харахада, үнгэрһэн юһэ һара соо түрүү аймаг, колхозууд яһала һайн үрэ дүн туйлаһан байна.

Һаяхан Хориин аймагай хоёр хүршэ «Улаан-Одон», «Путь Сталина» колхозууд социалистическэ уялгануудайнгаа ямараар дүүргэгдэжэ байһые дам дамаа шалгалсалга эмхидхэбэ. Мүрысэһэн энэ хоёр колхозой гэшүүд байгаалиин тон адли ерхэ байдалда ажаллана, мүн ажахынуудыншье хэмжээнэйнгээ талаар тухайтай юм. Ондоо юумэниинь юуб гэхэдэ, «Улаан-Одон» колхоз мал ажалай ашаг шэмые энэ жэлдэ эрид дээшэлүүлжэ, ажахынгаа бүхы һалбаринуудые урагшань яһала дабшуулжа байна. Эндэ юһэн һара соо үнеэн бүриһөө дунда зэргээр 1236 литр һүн һаагдаа, тиихэдэ мүрысөөшэ «Путь Сталина» колхоздонь үнеэн бүриһөө 859 литр һүн һаагдаһан байна. Мүн улаан одонойхидынь хонин бүриһөө 800 грамм нooһo нүгөө колхозойхиһоо ехээр хайшалаа. Эндэ ажалай энэ мэтын хоёр ондоо дүнгүүд олон. «Улаан Одон» колхозойхид (түрүүлэгшэнь нүхэр Цыбикжапов, парторганизациинь секретарь нүхэр Султимов) мал ажалай ашаг шэмэ абалгаар нүгөөдэ колхозойхидоо яагаад буляаб? Түбхын түрүүндэ, тус колхозой хүтэлбэрилэгшэд эмхидхэлэй хүдэлмэри һайжаруулха хэрэгтэ онсо анхарал табидаг, социалистическэ мүрысөө бодотоор хүтэлбэрилдэг, абаһан уялгаяа дүүргэхэ хэрэгтэнь колхозник бүхэндэ туһалдаг, түрүүшүүлые урмашуулдаг, тэдэнэй дүршэлые зоримжойгоор нэбтэрүүлдэг байха юм. Колхозой правлени, партийна организаци доторойнгоо арга боломжые хүсэдөөр хэрэглэхын, хүсэ зөөри бааар гаргаад, продукци ехээр абахын түлөө тэмсэдэг болоо. Тиихэдэ «Путь Сталина» колхоздонь (түрүүлэгшэнь нүхэр Ширапов, парторганизациинь секретарь нүхэр Гасаранов) ажалай эмхидхэл үшөөл һула, социалистическэ мүрысөөнэй дүн хаа сагтаа гаргагданагүй.

Хоорондоо мүрысэһэн хүршэ аймаг, колхозуудай ажалдаа хоёр ондоо үрэ дүн туйладаг ябадал гансашье Хоридо бэшэ, харин ондоо тээшье үзэгдэдэг. Эмхидхэлэй хүдэлмэриин һайнаар ябуулагдадаг, социалистическэ мүрысөөнэй бодотоор дэлгэрһэн, тэрэнэй дүнгүүдэй саг соогоо гаргагдажа байдаг газартал хододоо амжалта туйлагдадаг байһаниинь мэдээжэ. Жэшээлхэдэ, Кударын аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой партийна организаци (секретаринь нүхэр Очиров) Агуууехэ Октябриин 40 жэлэй ойн хүндэлэлдэ дэлгэрһэн социалистическэ мүрысөөе бодотоор хүтэлбэрилэн толгойлдог, уялгануудаа дүүргэхэ хэрэгтэ колхозниг уудаа элсүүлэн жагсаадаг байна. Тэрэнэй ашаар тус колхоз гээгдэлһээ гаража, мүнөө түрүүшүүлэй зэргэдэ жагсаа. Эндэхид ургасаяа гээлтэгүйгөөр хуряажа, гүрэндөө ороoһо таряа ехээр үгөө. Мүн мал ажалай ашаг шэмые нёдондонойхидо орходоо нилээд ехээр дээшэлүүлһэн байна. Таряа хуряалга, гүрэндэ тушаалгын үедэ социалистическэ мүрысөөнэй дүн эндэ, мүн Кударын ондоошье колхозуудта үдэр бүри гаргагдадаг байгаа. Тарбагатайн, Түнхэнэй, Бичурын колхозуудта КПСС-эй айкомуудайнь эльгээһэн политическэ эмхидхэгшэд тоог дээрэ хүдэлһэн байна. Тэдэнэр мүрысөө эмхидхэлгэдэ, тэрэнэй дүнгүүдые гаргалгада шиидхэхы үүргэ дүүргээ. Тиигэжэ тус аймагуудай түрүү колхозууд гүрэндөө түсэбһөө гадуур нилээд ехэ таряа тушааһан байна.

Социалистическэ мүрысөө эмхидхэлгэдэ, абаһан уялгануудай дүүргэлтые дам дамаа шалгалсалгада саашадаа тон шухала анхарал табиха хэрэгтэй. Аймаг, колхоз, совхоз, МТС-үүдэй хоорондоо дэлгэрһэн мүрысөөнэй дүнгүүдые гаргахадаа, мүрысэгшэд бэе бэедээ түлөөлэгшэдые заатагүй эльгээхэ, һай һайн туйлалтануудаа согсолон дэлгэрүүлхэ, дутуу дунданuудые элирүүлэн, тэрэниие усадхаха арга зам хараалха шухала. Мүн колхоз дотор дэлгэрһэншье мүрысөөндэ хабаадагшад фермэ, гүүртэ, отара, бригаданuудтаа ходо ябалсажа, ажал хүдэлмэреэ шалгалсажа байха зэргэтэй. Мүрысөөнэй дүнгүүдые харилсан шалгалсахын хажуугаар, мүн түрүү ажахынuудта колхозниггууд, механизаторнуудые ээлжээгээр ходо эльгээжэ байбал һайшаалтай. Энэ талаар Кударын, Тарбагатайн аймагуудай зарим колхозууд һайн жэшээ харуулдаг. Мүн түрүүшүүлэй ажалай дүршэл тухай хөөрэлдөө, лекци эмхидхэхэ шухала. Тиихэдэ мүрысөөнэй дүнгүүд газетэнүүд болон показателиин доскада бэшэгдэхэ, олондо хододоо дуулгагдажа байха ёһотой. Мүнөө зарим колхозуудта олон тиражтай газетэнүүд гарадаг болоо. Тэндэ мүрысөөнэй дүнгүүдые дам дамаа шалгалсаһанаа заатагүй толилхо шухала.

Агуууехэ Октябриин 40 жэлэй ой хүрэтэр үсөөхэн хоног үлэбэ. Энэ алдарта һайндэрые угтуулан социалистическэ мүрысөөнэй дүнгүүдые хаа хаанагүй гаргаха, ажалай үшөө ехэ амжалта туйлаха, бии байһан дутуунуудаа түргэн усадхаха гээшэ нютагуудтахи партийна, советскэ органуудай, колхоз, МТС, совхозуудай нангин уялга болоно.

—✦■✦—

Бүмбэрсэг дэлхэйе тойрон дабшагша бүмбэгын ябадал тухай

Бухы дэлхэйн олониитэ бүмбэрсэг дэлхэйе тойрон дабшагша тусхай бүмбэгэдэ анхаралаа хандуулһаар. 83 килограмм 600 грамм шэгнүүртэй бүмбэгые табиһан ушар Советскэ Союзай айхабтар ехэ научно-техническэ амжалта эрдэм ухаае, техникые хүгжөөхэ хэрэгтэ агуууехэ шата болоно гэжэ бүгэдэ нэгэн-дуугаар мэдүүлнэ.

Бүмбэгын, мүн тэрэниие абажа ябаһанаа таһарһан ракетын ябадал тухай дэлгэрэнгы мэдээсэлнүүд дэлхэйн бүмбэрсэгэй бүхы оронуудhaa ороно. Октябриин 10-да Москвагай сагаар 6 часта энэ бүмбэгэ дэлхэйн бүмбэрсэгые 78 дахин тойрожо, 3,5 миллион шахуу километр гаталжа гараа. Бүмбэгые, мүн тэрэнэй хойноһоо дахажа ябаһан ракетые Советскэ Союзай научна станцинууд болон радиолокациин пунктнууд амжалтатайгаар адаглан харана. Ленинградта, Ужгородто, Архангельскда, Тарту болон бусад городуудта тодхогдоһон астрономическа пунктнууд хэдэн шухала мэдээнүүдые һүүлэй үедэ абаад байна. Нүхэр Дудко Яхадһаа, капитанай ахалагша туһалагша нүхэр Костоглотов Балтиин далайда ябаһан кораблиһаа, астрономиин багша нүхэр Грефилов Ижевскһээ болон бусад олон хүнүүд бүмбэгын ябахые дурамбай гэхэ мэтэ томо болгодог зүйлнүүдые хэрэглэнгүйгөөр, миин нюдөөрөө хараһан байна.

Абтаад байһан мэдээсэлнүүдые шэнжэлжэ үзэхэдэ, бүмбэрсэг дэлхэйе тойрожо ябаһан бүмбэгэ сүүдхэ бүри 3 секундаар аалидана гэжэ тодоруулагдаба. Бүмбэрсэг дэлхэйе тойроходоо иимэ багаханаар бүмбэгын аалидажа ябаһан ушар тэрэ үшөө удаан дэлхэйе тойрон ябаха гэжэ баталха арга олгобо. Мүнөө бүмбэгэ, тэрэниие дахагша ракетэ хоёрой хоорондохи зайнь багаханаар хубилаа.

***

Бүмбэрсэг дэлхэйе тойрон дабшагша бүмбэгэ октябриин 11-дэ Улаан Батор дээгүүр 02 час 9 минутада (саг Москвагай) ниидэжэ гараха байна.

(ТАСС).

АГУУЕХЭ ОКТЯБРИИН ХҮНДЭЛЭЛДЭ

Залуу һаалишад түрүүлнэ

Агуууехэ Октябриин социалистическэ революциин 40 жэлэй ойн ойртохо тудам манай республикын ажалшадай мүрысөөн улам шангадана.

Һайндэрэй урдахи мүрысөөндэ эдэбхитэйгээр хабаадалсажа байһан Кударын аймагай «Путь Октября» колхозой 1-дэхи фермын һаалишад энэ жэлэй дүүрэтэр үнеэн бүриһөө 2000 литр һү һааха уялга абаһан байгаа. Эдэнэр агуууехэ һайндэртэ бэлэг болгон уялгаяа уридшалан — ноябриин 7 хүрэтэр дүүргэхэ гэжэ шиидэнхэй. Энэ фермын һаалишадай үгэдөө хүрэхэнь лабтай. Мүнөө эдэнэр үнеэн бүриһөө 1860 литр һү һаагаад байна.

Фермын эрхим һаалишан Мария Степановна Афанасьева һайндэр болотор үнеэн бүриһөө һү һаалгые 2600 литртэ хүргэхэ зорилготой. Мүнөө тэрэнээ бэелүүлхын хойноһоо тэмсэжэ, үнеэн бүриһөө 2200 литр һү һаагаад байна. Мүн һаалишад Яковлева, Максимова гэгшэд үнеэн бүриһөө 2200 литр һү һааха уялгаяа амжалтатайгаар бэелүүлэн, 1900 литр һү һаагаад байна.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: энэ фермын түрүү һаалишад И. Афанасьева, М. Афанасьева (баруун гарһаа).

Ажалай вахтада жагсанхай

Шулуутайн леспромхозой Тамахтайн пунктын модошод Октябриин хүндэлэлдэ ажалай вахтада жагсаад, эрхимээр хүдэлжэ байна. Мүрысөөндэ В. Лысанов, Л. Соболев гэгшэдэй хүтэлбэрилдэг мастерска участогууд түрүүлжэ ябана.

Модо шэрэдэг автомашинын жолоошод Николай Мягков Владимир Головизнин хоёр үдэр бүриингөө даабари 1,5—2 дахин үлүүлэн дүүргэнэ. Геннадий Селиверстов, Николай Малыгин гэгшэд автокранаар халаан бүридөө 150 кубометрын орондо 200—250 кубометр модо автомашинануудта тээнэ.

Тамахтайн пунктынхид 9 һарын түсэбһөө гадуур орондоо 13 мянга гаран кубометр модо үгөөд, мүнөө ноябриингаа түсэбөөр ажаллажа байна. Тэдэнэр жэлэйнгээ түсэб ноябриин 5 болотор дүүргэхээр шиидэнхэй.

С. Тюлюкин.

Графигһаа уридшалан

Улан-Удын механизированнэ шэлэй заводой коллектив Октябриин хүндэлэлдэ ажалай вахтада жагсажа, эрхим амжалта туйлана. Шэлэй заводойхид октябриин түрүүшын 7 хоногто графигаа үлүүлэн 2 вагон сонхын шэл үйлэдбэрилэн гаргаба.

Д. Цыренов.

Таряа хуряалга дүүрэжэ байна

Сэлэнгын аймагай Энгельсын нэрэмжэтэ колхоз мүнөө жэлдэ бараг һайн таряа ургуулаа. Таряанайнгаа ехэнхи хубиие амяарлан хадаһан байха юм. Хэрбээ нёдондо жэлдэ 381 гектар таряа амяарлан хадаһан байбал, мүнөө жэлдэ аяар 900-гаад гектарые амяарлан хадаһан байна. Тиихэ зуураа хадалгаяа 10—12 хоног соо үнгэрбэ. Мүнөө энэ колхозой складта 1400 центнер һайн шанартай шэниисын үрэһэн хаагдаад байна.

Энэ колхоздо таряа хуряалгые эмхитэйгээр үнгэргэлгэдэ Сүхын МТС-эй механизаторнууд ехэхэн үүргэ дүүргээ. Жэшээнь, комбайнер Тамжан Цыциков үдэрэйнгөө нормые хододоо 150—200 процент дүүргэдэг байгаа. Заримдаа энэ нүхэр бүри ехые хададаг байба. Жэшээнь, сентябриин 23-да халаан соогоо аяар 109 гектар амяарлан хадаһан байха юм.

Мүн тэрэшэлэн Илья Бадмаев, Василий Киргизов гэгшэд «С-6» комбайнаар халаан соогоо нормын ёһоор 16 гектар хадахын орондо 26—30 гектар хададаг байна.

Комбайнер Будажап Галданов Ударнигай Ара гэжэ нютагта 48 гектар газарһаа 526 центнер шэниисэ сохижо абаа. Тиихэдэ комбайнер Ринчин Доржижапов 42 гектарһаа 604 центнер таряа абаа.

—Манай бригада ороoһо таряанай үндэр ургаса абаха талаар бараг һайнаар хүдэлжэ гараа. Тэрэнэйнь аша үрэ мүнөө тобойжо харагдана. Эндэхи бригадын механизаторнуудай тариһан полинууд дээрэһээ дунда жэшээгээр гектар бүриһөө 10 центнер таряан абтаа,—гэжэ энэ колхозой поли дээрэ хүдэлдэг 4-дэхи тракторна бригадын бригадир нүхэр Жигмитов хөөрэнэ.

Энэ колхозой таряа хуряалга дээрэ Галуута Нуурай рудоуправлениин хүдэлмэришэд мүн лэ һайнаар ажаллаа. Илангаяа 7, 8 шахтын горнягууд эндэ һайнаар хүдэлмэрилөө. Иван Ефимов Леонид Кузьмичев хоёр комбайнһаа гараһан таряа зөөлгэ дээрэ һайнаар хүдэлмэрилһэн байха юм. Тиихэдэ Николай Потехин комбайнһаа гараһан солоомо суглуулһан байна.

Энэ колхозой правлени ба партийна эхин организаци таряа хуряалгын бүхы хүдэлмэриие эдэ үдэрнүүдтэ дүүргэһэн байна. Ерэхэ жэлдэ хэрэглэгдэхэ ороoһо таряанай үрэһэ хүрэнгэ сүм хаажа шадаха байна.

Б. Ширеторов.

Бэрхэ механигууд

Агуууехэ Октябриин 40 жэлэй һайндэрые угтуулан, аймагай киношод гүрэнэй түсэбые сүм дүүргэхэ, үлүүлэн дүүргэхэ гэһэн уялга абаа бэлэй. Мүнөө тэдэнэр жэлэйнгээ түсэб болзорһоонь урид дүүргэжэ байна.

Киношодой хоорондо дэлгэрһэн мүрысөөгөөр һайн дүнгүүдэй туйлагдаһантай дашарамдуулан, БМАССР-эй Культурын министерство киномеханигууд нүхэд Ингильдеев, Миткеев, Власин, Парников, Лифантьев гэгшэдые тэмдэглээ.

Түнхэнэй аймаг.

Түсэбһөө үлүүлэн тушааһаар

Хориин аймагай ажалшад эдэ үдэрнүүдтэ эршэмтэй габшагайгаар хүдэлжэ, гүрэндэ таряа тушааха, үрэһэ хааха түсэбүүдээ дүүргэжэ байнхай. Жэшээнь, «Красный партизан» колхозой гэшүүд аймаг соогоо түрүүлэн таряанай үрэһэ хааба. Мүнөө 2570 центнер һайн шанартай үрэһэн колхозой амбаарта хадагалагдаа.

Тэрэшэлэн «Путь к коммунизму» колхоз гүрэндэ таряа тушааха уялгаяа дүүргээд, шэнэ ургасын таряа түсэбһөө гадуур тушаажа үргэлжэлһөөр.

К. Турков.

ҮБЭЛЭЙ ХҮЙТЭН ХҮЛЕЭХЭГҮЙ

«Заветы Ильича» колхоз (түрүүлэгшэнь И. Б. Модоров) Хориин аймагтахи малаар олон колхозуудай нэгэн юм. Гүүртэ, отарануудаарнь 1200 гаран эбэртэ бодо мал, 8300-гаад хонин, бусад олон мал бии. Һүүлэй жэлнүүдтэ эндэхи колхозниггууд мал ажалаа хүгжөөхэ хэрэгтэ ехэхэн анхарал табидаг болоо. Малай шэнэ байранууд бариггдажа эхилээ, малай харууһал, тэжээл зоотехническэ заабаритай, түрүүшүүлэй дүй дүршэлтэй тааралдуулан эмхидхэгдэнэ.

Эдэ бүгэдын ашаар малай ашаг шэмэ дээшэлүүлхэ талаар түрүүшын амжалта туйлагдажа байна. Жэшээлхэдэ, нёдондо бүхэли жэл соо үнеэн бүриһөө 872 литр һүн һаагдаһан байбал, энэ жэлэй 9 һарын дүнгүүдээр 1000-гаад литр һүн һаагданхай. Жэлэй дүүрэтэр үнеэн бүриһөө үшөө 300 литр һүн һаагдажа, һү абалгань нёдондо жэлэйхиһээ 1,5 дахин дээшэлхэ болоно.

Һү һаалгын дээшэлһэнэй ашаар тус колхоз гүрэндэ һү тушааха, худалдаха жэлэйнгээ түсэб үни дүүргээ. Мүн нooһo, мяха абалгашье нёдондонойхиһоо нилээд нэмээ.

Туйлаһан зарим амжалтануудаа батадхажа, ажалай бүри ехэ амжалта туйлахын тула энэ жэлдэ малай үбэлжэлгые түгэс бэлэдхэлтэйгээр угтаха байгаа гэжэ һанагдана.

Гэбэшье, колхозой фермэнүүдээр ябажа, бодото байдалтайнь танилсахада, энэ шухала хэрэгтэ ехэхэн дутагдалнууд бии байна.

МАЛАЙ БАЙРАНУУД ЗАДАГАЙ

Мүнөө октябрь һара хахадлажа, Байгал шадарай һалхитай хүйтэн үбэл газаа орожо ерэнхэй. Тиигэбэшье, колхозой малай байранууд үбэлжэлгэдэ бэлдэгдээдүй байһаар.

Хэлэһэнээ лаблажа нэгэ хэды жэшээ баримтануудые харуулая.

Колхозой 2-дохи комплексно бригадын һаалиин гүүртэ колхозой һуурин тосхонһоо арбаад модоной газарта байдаг. Эндэ 82 үнеэн, 90 тугал бии. Үнеэдэй 56-ниинь мүнөө һаагдана, бэшэниинь намар, үбэлдөө тугаллаха юм. Адууһа мал үбэлэйнгөө байрада сентябриин һүүлээр ерэбэшье, хото хоройнь задагай зандаа, нэгэшье бүтэн хашаа үгы. Тугалай байха юрын 2 байрын пеэшэниинь һандархай, сонхо соожонь, үүдэнь эбдэрхэй.

—Иимэ задагай газарта ерээд лэ байнабди, хүйтэншье боложо эхилээ. Иимэ ушарые бригадир нүхэр Ж. Ванкеев мэдэжэ байбашье, хэмжээ абанагүй,—гэжэ гүүртын ахалагша һаалишан Анна Нефедьевна Крюкова гомдолтойгоор хөөрэнэ. Хэхэ ажал ехэ. Теэд, һургаагшье модон буулгагдаагүй. Нарай тугалнуудтаа иигээд үбһэ тэжээл үгэжэ эхилхэ баатай болохомнай. Гэхэ зуура, газаамнай бухалшье үбһэн үгы,—гэжэ Анна Нефедьевна үргэлжэлүүлнэ.

Гансал энэ гүүртэдэ иимэ байдал тохёолдоо бэшэ. Колхозой һуурин тосхон шадар һаалиин 2 гүүртэ байдаг. Ахалагша һаалишан Ханда Чагдуровагай даадаг гүүртын байра байдал баһал иимэрхүү.

Мүн колхозой хонидойшье байранууд бэлэн болгогдоодүй. Капчеранга гэжэ нютагта ахалагша хонишон Гындыжап Тугутовай даадаг 660 толгой түлгэ байрлана. Байрань типовой юм. Эндэ хонидоо үбэлэйнь байрада асарһан хойноо нёдондонойнгоо шэбхэ малтажа эхилээ. «Хабартаа, бухэли зундаа юугээ бодожо байһан зон гээшэбта?» гэжэ бригадир нүхэр Ванкеевһээ, мүн колхозой бусадшье хүтэлбэрилэгшэдһөө асуумаар байна.

Мүнөө намар болоһон хойно, шэбхээ малтагдаһан хотонь һайса хатахаа болёо бшуу. Тиимэһээ нойтон хотондо оруулагдаһан хонид эртэһээ дааража, нooһониинь норожо, гутажа эхилхэнь лабтай.

ҮБҺЭ ТЭЖЭЭЛЫНЬ ХЭЭРЭ

Малай үбэлжэлгые эмхитэйгээр үнгэргэхын тула малдаа хүсэд хүрэхэ тэжээл бэлдэжэ, таһалгаряагүй эдеэлүүлхэ хэрэгтэй. Дүй дүршэлһөө харахада, намарай хүйтэнэй эхилхэдэ бэлшээриин хажуугаар нэмэлтэ тэжээл абадаггүй мал даб дээрэ сошордожо, тэнхээ тамираа түргэн гээдэг, ашаг шэмээ ехээр татадаг гээшэ. Иимэ ушар байдалые эндэхи малшад һайса мэдэнэ, мүн колхозойшье хүтэлбэрилэгшэд мэдэхэ байгаа ёһотой.

Гэбэшье, тиимэ ушарые зайсуулхын тула юушье хэгдэнэгүй гэхэдэ алдуу болохогүй. Колхозой олохон гүүртэ отаранuудай (Нарин, Капчеранга, Хаяа гэхэ мэтэ) газаа хилганашье үбһэн байхагүй, урдань ногоон солоомо буулгагданхай байдаг аад, тэрэншье мүнөө үгы.

— Даб гээд шангаханаар хүйтэрбэл малда, илангаяа залуу малда хүндэхэн лэ болохо юм. Теэд, манай хүтэлбэрилэгшэд мэдэжэ байгаа юм бэзэ,—гэжэ колхозой малшад хөөрэлдэнэ.

Тус колхоз малай тэжээлээр муугаа хангагданхай гэжэ хэлэхын аргагүй. Сагай уларилай хэды таарамжагүй байбашье, үнеэн бүридэ 5 тонно силос даргагдаа, ниитын мал бүдүүн тэжээлээр 70 процент шахуу хангагданхай. Тэрэнһээ гадна, эндэ мүнөө жэл талха таряанай ургаса һайн. Ороoһото культуранuудай ургаса дунда зэргээр гектар бүриин 16 центнер болоно. Тиимэһээ, нилээд ехэ концентрированнэ тэжээл малдаа гаргаха аргатай. Мүн таряанай солоомоншье шанараар һайн.

Теэд эдэ бүгэдэ поли дээрэ хэбтэһээр. Солоомо хуряажа һурилхэ, фермэнүүдэй газаа зөөхэ хүдэлмэри эхилээдүй.

—Хүн зон дуталдана, городойхид, студентнэр ажаллажа байһанаа бусаба, юрэдөө хүн хүртэнэгүй,—гэжэ эндэхи хүтэлбэрилэгшэд хэлсэд зантай. Энэнь тон буруу. МТС-эй машина техникые, өөһэдынгөө арга боломжые хүсэд хэрэглэжэ, ажал хүдэлмэреэ зүбөөр эмхидхэһэн байбал, солоомо суглуулга таряа хуряалга суг ябуулагдаха байгаа.

МАЛШАДТА АНХАРАЛ БАГААР ТАБИНА

Малай үбэлжэлгэ малшадай оролдолгоһоо дулдыдадаг, тэдэнэй гарта байдаг гээшэ. Тиимэһээ малшадые халуун анхаралаар хүреэлжэ, тэдэнэрые зохид һайн байра байдалаар хангажа, культурна эрилтыень хүсэлдүүлхэ гээшэ колхозой правлени ба партийна эхин организациин нангин уялга болоно.

Гэбэшье, энэ талаар эндэ горьтой юумэ хэгдээгүй. Юрэнхы дээрэнь хаража үзэхэдэ тус колхозой малшадай гэрнүүд тон тулюур, харанхы, баганууд юм. Мүнөө үедэ алишье фермэнүүдээр ябажа үзэхэдэ тэдэнь заһабарилагдажа, дулаалагдаагүй. Малшад өөһэдөөл шадахаараа заһаа боложо байна. Гүүртэ, отаранuудаар улаан булан, культбаза гэхэ мэтэ эмхидхэгдээгүй, эмхидхэхэ гэхэдэнь тусхай гэрнүүдшье үгы.

Таряа хуряалгын халуун саг болоо гэжэ шалтагаа бараад малшадай дунда ниитэ политическэ хүдэлмэри һулаар табигданхай. Агитаторнууд саг сагтаа ябажа хөөрэлдөө үнгэргэнэгүй, социалистическэ мүрысөөнэй дүнгүүд согсологдоногүй, «дайшалхы хуудаһан» гаргагданагүй.

Эдэ бүгэдэ тухай партийна организациин секретарь нүхэр Цыбиков мэдэжэ байбашье, зохихо хэмжээ абанагүй.

***

Саг ошожо байна. Үбэлэй хүйтэн хүлеэхэеэ болёо. Тиимэһээ малай үбэлжэлгэдэ бэлэдхэлдэ бии байһан дутуу дунданuудаа дары усадхажа, үбэлжэлгые эрхим һайнаар үнгэргэхэ гээшэ «Заветы Ильича» колхозойхидой нэрэ хүндын хэрэг болоно.

Д. Цыбикжапов,
манай тусхай корр.

Идеологическа хүдэлмэри тушаа зүблөөн

Советскэ Союзай Коммунистическэ партиин Бурят-Монголой обкомой зарлаһан зүблөөн энэ оной октябриин 7—8-най үдэрнүүдтэ Улан-Удэдэ боложо үнгэрбэ. Партиин горкомуудай, айкомуудай ба райкомуудай хоёрдохи секретарьнууд, горкомууд ба айкомуудай пропаганда ба агитациин таһагуудые даагшанар, городой болон аймагай газетэнүүдэй редакторнууд, аймгүйсэдкомуудай культурын таһагуудые даагшанар, комсомолой горкомууд, айкомууд ба райкомуудай секретарьнууд, республиканска партийна, советскэ, профсоюзна, комсомольско органуудай харюусалгата хүдэлмэрилэгшэд тус зүблөөндэ хабаадалсаба. Энэ зүблөөн дээрэ гол түлэб гурбан асуудал зүбшэн хэлсэгдэбэ: нэгэдэхинь—Агууехэ Октябриин социалистическэ революциин 40 жэлэй ойдо бэлэдхэл тухай, хоёрдохинь—партийна һуралсалай шэнэ жэлдэ хэгдэжэ байһан хүдэлмэри тухай, гурбадахинь—олониитын дунда ябуулагдажа байгаа политическэ ба культурно-гэгээрэлэй хүдэлмэри тухай.

Октябриин революциин 40 жэлэй ойдо бэлэдхэл тухай

Энэ асуудалаар эгээн түрүүлэн Улан-Удэ городой КПСС-эй Октябрьска райкомой пропаганда ба агитациин таһагые даагша нүхэр **Сергеев** мэдээсэл хэбэ.

Нүхэр Сергеевэй һүүлээр мүн энэ асуудалаар КПСС-эй Кяхтын айкомой пропаганда ба агитациин таһагые даагша нүхэр **Бабкинов** мэдээсэл хэһэн байна. Нүхэр Бабкинов нилээд һонирхолтой баримтануудые суглаанда хабаадагшадта дуулгаба.

—Кяхтын аймагай ажалшад Агууехэ Октябриин социалистическэ революциин 40 жэлэй ойе Эхэ орондоо ажалай бэлэг барижа угтахын түлөө социалистическэ мүрысөө эршэмтэйгээр дэлгэрүүлжэ байна. Партиин айком, аймгүйсэдком, ажалшадай Октябриин урда тээхи социалистическэ мүрысөөнэй дүнгүүдые саг соонь гаргажа, аймагай газетээр, радиогоор, ажалшадай суглаануудаар дамжуулан тэдэ дүнгүүдые арад түмэндэ мэдээсэдэг, дамжуулгын Улаан тугуудые түрүүшүүлдэ барюулдаг юм,—гэжэ нүхэр Бабкинов хэлэбэ.

—Кяхта город, Кяхтын аймаг болбол революционно гайхамшагта түүхэтэй нютагууд юм,—гээд саашань нүхэр Бабкинов үгэеэ үргэлжэлүүлнэ.—Тиимын тула Октябриин революциин үедэ Байгал шадар, мүн Кяхтын аймагай газар дээрэ юун болоһон тухай материалнууд, улаан партизануудай ба улаан гвардеецүүдэй дурасхаалнууд, фото-документнүүдые суглуулха хэрэгтэ аймагтамнай анхарал ехээр табигдана.

Партиин айком Байгал шадар Совет засагай түлөө тэмсэһэн хүнүүдэй зүблөө үнгэргэжэ, тэдээнтэй хөөрэлдэһэн байгаа. Зүблөөндэ хабаадагшад—улаан партизанууд ба улаан гвардеецүүд революционно тэмсэлэй дурасхаалта зүйлнүүдые, элдэб материалнууд, фото-документнүүдые суглуулха гэһэн уряалтайгаар нютагайнгаа зондо хандаһан байна. Тиигэжэ мүнөө хизаар ороноо шэнжэлхэ Обручевой нэрэмжэтэ музейдэ революционернүүдэй 30 гаран дурасхаал гулидхагдаад байна.

Революциин түлөө тэмсэгшэд арад зонтой хоёр дахин уулзажа, Совет засагай түлөө хайшан гэжэ тэмсэһэнээ, ямар хэсүү бэрхэ оршон байдалда Совет засагые хариин ба дотоодын дайсадһаа аршалан хамгаалһанаа хэлэжэ үгөө. Гадна, Октябриин агууехэ туйлалтануудые, Совет засагаар үгтэһэн агууехэ эрхэ сүлөөгөө, зол жаргалта байдалаа нарин хёрхоор хамгаалхые, ажал хүдэлмэридөө, Эхэ оронойнгоо урдахи нангин уялгануудтаа һайнаар хандахые сугларагшадые уряалһан байна. Иимэ уулзалганууд хадаа илангаяа залуушуулые Эхэ орондоо, ажал хүдэлмэридөө дуратайгаар, үнэн сэхээр, советскэ патриотизмын үзэлөөр хүмүүжүүлхэдэ ехэ туһатай байна.

Улаан партизаануудай хэлэһэн үгэнүүд, тэдээнэй дурасхаалнууд магнитофонно лентэ дээрэ бэшэгдээд, мүнөө үедэ һуурин газарнуудай арад зоной дунда шагнагдажа байна. Гадна, улаан партизанууд студентнүүдтэй уулзана. Сагаантантай дайн байлдаан болоһон газарнуудаар ажалшадай экскурсинууд үнгэргэгдэнэ.

Саашань нүхэр Бабкинов Агууехэ Октябриин 40 жэлэй ойдо аймагай газетын, политическэ ба научна эрдэм ухаан дэлгэрүүлхэ обществын, культурно-гэгээрэлэй эмхи зургаануудай ямараар бэлэдхэжэ байһан тухай хэлэбэ.

Октябриин революциин 40-дэхи жэлэй ойдо бэлэдхэлэй Бичурын аймагта ямараар ябуулагдажа байһан тухай партиин Бичурын айкомой секретарь нүхэр **Федотов** мэдээсэл хэбэ.

—Мүнөө жэл нёдондонойхидо орходоо ургаса хуряалгаяа хорин хоног урид дүүргэбэбди, гүрэндэ 91 мянга 800 центнер таряан тушаагдаба, тэрээнэй 78 мянган центнерынь эдеэ хоолой үнэтэ культура шэниисэ болохо юм. Мүн хартаабха ба овощь гүрэндэ тушааха түсэбөө дүүргэнхэйбди,—гэжэ нүхэр Федотов зүблөөндэ хабаадагшадта мэдээсэбэ.

—Энэ хадаа,—гэжэ нүхэр Федотов мэдүүлбэ,—аймагай партийна организациин улад зоной дунда ойлгууламжын хүдэлмэри үргэнөөр ябуулһанайнь аша үрэ гээшэ ха юм.

Манай аймагай бүхы колхозуудта, МТС-үүдтэ, хониной совхоздо, һургуулинуудта, эмхи зургаануудта Агууехэ Октябриин 40 жэлэй ойдо бэлэдхэхэ ба үнгэргэхэ комиссинууд үни хада байгуулагдаад хүдэлжэ байдаг юм. Мүнөө үедэ тэдэ комиссинууд гол түлэб ямар асуудалда анхаралаа табинаб гэбэл, Октябриин Агууехэ ойдо зорюулан абаһан уялгануудаа коллективүүдэй ямараар дүүргэжэ байһаниие шалгажа байна, мүн эдэ уялгануудые эрхэ бэшэ дүүргүүлхын түлөө зохихо хэмжээнүүдые абана.

—Бидэнэр,—гэжэ нүхэр Федотов саашань хэлэбэ,—120 гаран улаан партизануудай суглаа үнгэргэһэн байнабди. Тэрэ суглаанай һүүлээр нютаг нютагтаа тараад, улаан партизанууд ажалшадай үмэнэ үгэ хэлэһэн, һайнаар, үнэн сэхээр ажаллахыень ажалша ниитые уряалһан байнад.

Мүнөө үедэ 104 агитаторнууд Агууехэ Октябриин социалистическэ революциин 40 жэлэй ой тухай КПСС-эй ЦК-гэй пропаганда ба агитациин таһагай, КПСС-эй ЦК-гэй дэргэдэхи марксизм-ленинизмын институдай тезисүүдые арад зондо тайлбарилан ойлгуулжа байна.

Совет засагай түлөө тэмсэлдэ ами бэеэ үгэһэн тэмсэлшэдэй памятнигуудта баглаа сэсэгүүдые табилгада зорюулагдаһан пионернүүдэй сборнууд үнгэргэгдэнэ. Аймгүйсэдком болбол революциин түлөө тэмсэлшэдэй дурасхаалда зорюулагдаһан памятнигуудые Бичура ба Буй гэжэ тосхонуудта бодхоохо гэжэ шиидхэбэ. Хуушан памятнигууд заһагданхай. Дурасхаалта гэр байрануудта мемориальна гаршагууд хадагдажа байна. Аймагай Культурын байшанда улаан партизануудай булан эмхидхэгдээ.

—Манай хүдэлмэридэ үшөө нилээд ехэ дутагдалнууд бии,—гэжэ нүхэр Федотов үгэеэ дүүргэхэ дээрээ хэлэбэ.—Мүнөө хүрэтэр үшөө найман кулубууднай заһагдажа дүүрээдүй. Зарим культурно-гэгээрэлэй эмхи зургаанууд һайндэрые үнгэргэхэ түсэб мүнөө хүрэтэр табяадүй байжа байна. Бидэнэр эдэ бүхы дутагдалнуудаа усадхажа, ажахын ба культурна байгуулалтынгаа бүхы һалбаринуудта амжалта туйлажа, Агууехэ Октябриин 40-дэхи ойе угтахабди.

Мүн лэ энэ асуудалаар «Знамя Победы» гэжэ Прибайкальска аймагай газетын редактор нүхэр **Перелыгин** үгэ хэлэбэ.

Нүхэр Перелыгин болбол Октябриин урда тээхи социалистическэ мүрысөөндэ абаһан уялгануудыень колхозуудаар дүүргүүлхын түлөө аймагай газетын хайшан гэжэ тэмсэһэн тухай, гээгдэжэ ябаһан колхозуудые түрүү зэргэдэ гаргахын түлөө аймагай газетын али зэргээр хам оролсоһон тухай хөөрэжэ үгэбэ.

Агитаторнуудта туһаламжа болгон манай газетэ 40 жэлэй турша соо Бурят-Монгол республикын ажахын, гэгээрэл болбосоролой, элүүрые сахилгын талаар туйлаһан амжалтанууд тухай материалнуудые гаргаа һэн гэбэ. Гадна, «Шэнэ Ильника», «Курорт Горячинск», «Урдань ой тайгын шууяжа байһан газарта» (Турка тухай), «Байгал дээрэхи амаралтын үдэр», «Байгал шадарай шэнэ барилганууд» тэхэ мэтын тематическа хуудаһануудые толилообди. Бидэнэр һуурин газарнуудые болбосон түхэлтэй болгохо тухай хэдэ хэдэн материалнуудые гаргаабди. Һүүлэй үедэ Октябриин 40 жэлэй ой тухай КПСС-эй ЦК-гэй тезисүүдэй улад зоной дунда хэрээр бэелүүлэгдэжэ байһан тухай бэшэнэбди.

Партийна һуралсалай шанарые эрид дээшэлүүлхэ

Партийна һуралсалай шэнэ жэлэй ямараар эхилээд, хэр зэргэ ябажа байһан тухай эгээн түрүүлэн Улан-Удэ городой КПСС-эй Железнодорожно райкомой пропаганда ба агитациин таһагые даагша нүхэр **Тарасов** хэлэбэ.

— Мүнөө жэл манай район дотор коммунистнуудай ба комсомолшуудай политическэ һуралсалые һураггүй һайнаар эрхилхэ арга боломжо бии юм,— гэжэ нүхэр Тарасов мэдүүлбэ.—Яахадааб гэхэдэ, мүнөө жэл пропагандистнуудай урда урда жэлнүүдэйхиһээ һураггүй эрдэмтэй хүнүүд: гол түлэб инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд болоод байна. Гадна, тэдэнэр КПСС-эй обкомой дэргэдэхи пропагандистнуудай курсые дүүргэһэн, мүн марксизм-ленинизмын үдэшын университедые заримань дүүргээ, заримань тэрэ университедтэ һуража байдаг.

Бидэнэр пропагандистнуудтай ябуулагдаха хүдэлмэридэ тусгаар анхаралаа табидагбди. Яахадааб гэхэдэ, политическэ юрэнхы эрдэм бэлигээр түгэлдэр пропагандистнуудтай байгаа сагтаал партийна ба комсомольско гэгээрэлэй һургуулинууд һайнаар хүдэлхэнь лабтай. Райкомой дэргэдэ пропагандистнуудай саг үргэлжын гурбан семинарнууд хүдэлжэ байдаг. Марксизм-ленинизмые шудалагшадта туһаламжа болгон, райкомой политическэ гэгээрэлэй кабинедтэ обзорно лекцинүүд эмхидхэгдэдэг.

Манай хүдэлмэридэ мүн нилээд ехэ дутуу дундануудшье бии гэжэ, нүхэр Тарасов хэлэбэ.—Жэшээлхэдэ, район дотор мүнөө хүрэтэр элдэб шалтагаанаар 300-гаад коммунистнууд политическэ һуралсалда үшөө хабаадуулагдаагүй байха юм. Бидэнэр энэ асуудалые тодорхой һайнаар хаража үзэхэбди. Бүхы дутуу дундануудаа усадхажа, партийна һуралсалай шэнэ жэлые шанар һайнтайгаар үнгэргэхэбди.

Тэрээнэй һүүлээр үгэ хэлэһэн КПСС-эй Зэдын айкомой пропаганда ба агитациин таһагые даагша нүхэр **Лумбунов** аймаг доторхи партийно-гэгээрэлэй сетидэ 41 кружок ба семинарнууд мүнөө үедэ бии юм гэжэ мэдээсэбэ.

Нүхэр Лумбунов коммунистнуудай, партийнабэшэ эдэбхитэдэй колхозой үйлэдбэриин тодорхой экономико шудалалгада анхаралаа ехээр табидаг болоһыень, тодорхой экономикын занятинуудай колхозой хүтэлбэрилхы кадрнуудай ажалда бодото туһаламжа үзүүлжэ байһан тухайнь хэдэн олон жэшээнүүдые баримталан харуулба. Тэрээнтэй хамта,—гээд нүхэр Лумбунов хэлэбэ,—тодорхой экономикын асуудалнуудые шудалхадаа марксистско-ленинскэ экономическа теоритой тон нягта холбоотойгоор, тэрээнһээ эшэ үндэһэ абажа, тэдэниие шудалха хэрэгтэй гэжэ пропагандистнуудые, парторганизациин секретарьнуудые, партийна комитедүүд, илангаяа айкомуудай пропаганда ба агитациин таһагууд һургажа байха, тэдэнэй урда тиимэ эрилтэ табижа байха зэргэтэй.

Партийна ба комсомольско һуралсалай асуудалнуудые аймагай газетэдэ ямараар харуулжа байһан тухай «Баргузинская правда» газетын редактор нүхэр **Дымбренов** мэдээсэл хэбэ.

Зүблөөндэ хабаадагшад партиин Байкало-Кударын айкомой секретарь нүхэр **Раднаевай** тайлбариие **соносоһон байна. Юуб гэхэдэ, мүнөө жэл Байкало-Кударын аймагта партийна гэгээрэлэй сетиие бүридүүлхэ хэрэгтэ тон ехэ бусайдал гаргагдаһан, энэ хэрэгтэ партиин айком харюусалгагүйгөөр хандаһан байна.** Коммунистнуудай политическэ һуралсалда тэдэнэй теоретическэ зэбсэгжэлгэдэ иимэ хайша хэрэгээр хандадаг байһанайнь түлөө нүхэр Раднаевта партийна шанга һануулга хэгдээ.

Үбэлжэлгын үедэ ябуулагдаха политическэ, гэгээрэлэй хүдэлмэри тухай

Энэ асуудалаар эгээн түрүүлэн партиин Сэлэнгын айкомой секретарь нүхэр **Тихоненко** мэдээсэл хэбэ.

— Сэлэнгын аймагай ажалшад Октябриин 40-дэхи ойе ажалай амжалтаар угтахын түлөө шармайн оролдожо байна. Аймаг дотор нёдондонойхидо орходоо 43 процент ехэ һүн һаагдаа, 31 процент ехэ нооһон хайшалагдаа, үүлтэртэ үнеэдэй фермэнүүдэй 28 һаалишад хоёр мянган литрһээ дээшэ, нютагай үнеэдэй фермэнүүдэй 35 һаалишад 1300 литрһээ дээшэ һү һаагаа. Олон хонишоднай хонин бүриһөө 3 килограммһаа дээшэ нооһо хайшалаа. Механизаторнууд Цыцыков, Могильников, Цыбыкжапов гэгшэд нормоёо холо үлүүлэн дүүргэнэ,—гэжэ нүхэр Тихоненко мэдүүлбэ.

— Эдэ бүгэдэ хадаа партийна организациин ябуулһан ниитэ-политическэ ба культурно-гэгээрэлэй хүдэлмэриин аша үрэ байһаниинь лабтай,—гээд нүхэр Тихоненко саашань үргэлжэлүүлбэ.— Манай аймагта 268 агитаторнуудтай 12 агитколлективүүд бии юм. Партиин дүлэтэ үнэн үгэнүүдые улад зоной дунда дэлгэрүүлэн тараажа ябадаг эрхим агитаторнууд нүхэд Буянтуев (Хониной совхоз), Аюров—«Коммунизм» колхоз, бусад манай аймагта олон. Мүнөө үедэ агитаторнууднай КПСС-эй ЦК-гэй тезисүүдые улад зондо ойлгуулжа байна. Агитаторнууд бултадаа һайнаар хүдэлнэ гэхын аргагүй. Заримань хүдэлнэгүй. Юундэб гэхэдэ, бидэ тэдээндэ захяа заабари багаар үгэнэбди, ажалыень шалганагүйбди.

Сэлэнгын аймаг болбол малшадай, илангаяа холын малшадай дунда политическэ болон культурна хүдэлмэри ябуулха, тэдэнэй ажаһуудалай эрилтэнүүдые хангаха тон зохид арга — культбазануудые анхан ухаалан бии болгоһон нютаг юм. Тиигээд хэдэ хэдэн культбазануудые 1952—1953 онуудай туршада бии болгоод, һайнаар хүдэлгэжэ байтараа тэрээн тухайгаа мартажа, һүүлэй үедэ тэдэ культбазануудые эгээн дорой газарнууд болгоһон байна. Юундэ иимэ болооб гэжэ нүхэр Тихоненкодэ зүблөөндэ хабаадагшадай тон зүйтэй асуудал табихадань, нүхэр Тихоненко болбол Сэлэнгын амагай культбазануудые бараг һайнаар хүдэлжэ байһан хэбэртэйгээр харуулха гэжэ оролдобо. Хэды тиигэбэшье, балшыса баригдаһан баримтануудһаа хайша ошохобши: Түхэм, Билюта ба бусад нютагай культбазануудынь оройдоо хүдэлнэгүй ха юм. Тиимын тула культбазануудай дорой байдалые һайнаар харуулха гэжэ нүхэр Тихоненкын оролдоһониинь дэмы гээшэ.

Нүхэр Тихоненко харуулан ойлгуулха агитаци тухай хэлэхэдээ, тиимэ агитаци манайда бага сага бии гэжэ хэлээ. Тиигээд тэрэ агитацимнай тодорхой бэшэ юм гэбэ. Лекционно пропаганда тухай хэлэхэдээ лекци, элидхэлнүүд илангаяа холын малшадта үндэһэн бурят хэлэн дээрэ үсөөнөөр уншагдана гэжэ мэдэрбэ. Культурно-гэгээрэлэй эмхи зургаануудай кадрнууд ехэ һула гэбэ. Республикын кинопрокадай конторо гансахан сентябрь соо 6 кинокартина аймагтамнай дутуу үгөө. Киномеханигууд дутана.

677 малшадай культурна эрилтэ —культбазануудаар, 400 малшадай культурна эрилтэ — улаан булангуудаар дамжуулагдан хангагдаха байна. Тиихэдэ 500 гаран малшаднай хоёр-гурбаараа таһаранхай. эндэ тэндэ тон холын газарта үбэлжэлгэ үнгэргэхэ юм. Тэдээниие культбазаар гү, али улаан булангуудаар хангахын аргагүй. Тиимын тулада тэдээндэ агитаторнуудые эльгээжэ байха болонобди. Мүн радиоприёмнигүүдые тэдэ точко бүридэ табихабди. Приемнигууд бии. Гэбэшье, тэдээндэ батарейнүүд дутана. Худалдаа наймаанай организацинууд (Бурмонкоопсоюз) батарейнүүдые хүдөө гаргажа худалдаха талаар хэмжээ абаха ёһотой.

Малшадай дунда политическэ ба гэгээрэлэй хүдэлмэри үбэлэй үедэ ямараар ябуулха гэжэ һанажа байһан тухайгаа партиин Хэжэнгын айкомой секретарь нүхэр **Борголов** хэлэбэ.

Хэжэнгын аймагта малай үбэлжэлгын үедэ 22 культбаза, 18 улаан булан хүдэлхэ юм. Энээнэй урда тээ культбазануудай хүдэлмэриин шанар һулашаг байгаа. Яахадааб гэхэдэ, эрдэм багатай хүнүүд тэдээниие даадаг байба. Мүнөө жэлһээ бидэнэр зоотехнигүүдые, ветеринарна фельдшернүүдые культбазануудые даагшадаар табихамнай. Тиигэбэл ажалынь нилээд һайжарха, һонин болохо ёһотой. Мүн культбазада наймаалагшагүй буфедүүдые эмхидхэхэ байнабди, гэжэ нүхэр Борголов хэлэбэ.

Ниитэ-политическэ ба культурно-гэгээрэлэй хүдэлмэри тухай мэдээсэл хэһэн Мухаршэбэрэй айкомой секретарь нүхэр **Цыбиков** энэ хүдэлмэриин һайн муу талые харуулха зуураа дутагдалнуудай шалтагаануудые нигэжэ тодорхойлбо: нэгэдэхээр, бидэнэр ниитэ-политическэ хүдэлмэридөө ёһо дагаһан ябадал гарганабди, малшан бүхэнтэй тодорхой һайнаар ойлгууламжын хүдэлмэри ябуулнагүйбди; хоёрдохёор, политическэ хүдэлмэреэ ямар нэгэн кампани шэнги, таһалдуулан барин ябуулнабди; гурбадахяар, түрүү дүй дүршэл согсолхо хүдэлмэри багаар ябуулнабди; дүрбэдэхеэр, малшадай байра байдалай асуудалда анхаралаа багаар табинабди.

Мүн энэ асуудалаар партиин Кударын айкомой пропаганда ба агитациин таһагые даагша нүхэр **Ключерев** мэдээсэл хэбэ.

***

Дээрэ дурсагдаһан гурбан асуудалнуудаар «Бурят-Монгольская правда» газетын редактор нүхэр **Стегачев**, Бурмонкоопсоюзай правлениин түрүүлэгшын орлогшо нүхэр **Манзырев**, КПСС-эй ЦК-гэй пропагандистска группын гэшүүн нүхэр **Кушелев**, Культурын министр нүхэр **Жалсабон** ба бусад үгэ хэлэһэн байна.

Суглаанай дүүрэхын урда тээ КПСС-эй ЦК-гэй пропагандистска группые хүтэлбэрилэгшэ нүхэр **Анисимов** эдэ бүхы асуудалнуудаар дэлгэрэнгы үгэ хэлэбэ.

Нүхэр Анисимов ажахын ба культурна байгуулалтада партийна организациингаа хүтэлбэри доро республикын ажалшадай туйлаһан амжалтануудые тэмдэглээ. Эдэ хадаа партийна организацинуудай эмхидхэлэй ба политическэ хүдэлмэриин аша үрэ байһаниинь лабтай гэжэ хэлэбэ.

Нүхэр Анисимов Кударын аймагта, илангаяа Ждановай, Кировэй нэрэмжэтэ колхозуудта ажахын ба культурно-гэгээрэлэй барилгануудые олоор ба һайнаар хэжэ байһыень һайшаан тэмдэглээд, тэндэхи партийна организацинуудай хүдэлмэри бодото зорилгонуудтай нягта холбоотойгоор үнгэргэгдэнэ гэжэ хэлэбэ. Гэхэтэй хамта, нүхэр Анисимов Иволгын аймагай «Коммунизм» колхозой парторганизациин хүдэлмэриин дутуу дундануудые дэлгэрэнгыгээр харуулһан байна. Энэ колхозой ажахын амжалтанууд бирагүй. Юундэб гэхэдэ, эмхидхэлэй ба политическэ хүдэлмэри һула. Оройдоо арба гаран агитаторнуудтай. Энэнь тон үсөөн. Юуб гэбэл, колхоздо аяар 43 коммунистнууд, 50-яад комсомолшууд, 25 хүн хүдөөгэй интеллигенци бии юм. Ойлгууламжын хүдэлмэридэ бага нар оройдоо хабаадуулагдадаг. Партийна организаци колхозой ...лын хараата, үндэһэн шухал асуудалнуудые зүбшэн хэлсэдэггүй, суглаануудтаа дээдын партийна органуудһаа заагдаһан асуудалнууд хэлсээд лэ дүүрэдэг.

Мүн Иволгын аймагай «Улаан Оронго», Кировэй нэрэмжэтэ колхозуудта хүсэд ба хүсэд бэшэ дунда һургуулинуудай 50—60 багшанар, врачууд, зоотехнигүүд бии ... лэ, агитационно-ниитын хүдэлмэридэ тэдэнэр хабаадуулагданагүй.

Нүхэр Анисимов эдэ бүхы дутагдалнууд гансашье дээрэ дурсагдаһан колхозуудта бэшэ, мүн республикын олонхон колхозууд, совхозууд, МТС-үүд, предприятинуудта бии юм гэжэ тэмдэглэбэ.

Саашань нүхэр Анисимов болбол аймагуудай ба республикын партийна, советскэ эдэбхитэд, КПСС-эй ЦК-гэй эрилтын ёһоор һара ... хад соо ядахадаа нэгэ дахин ажалшадай урда элидхэл хэхэ ёһотой байһан аад лэ, тэрэ уялгаа дүүргэнэгүй, ажалшан зоной урда политическэ лекци ба элидхэлнүүд тон үсөөн хэнэ гэжэ тэмдэглэбэ. Парти ба правительствын документнүүдые улад зондо ойлгуулха хүдэлмэри аали нобшоор ябуулагдана. Лекционно пропагандада ехэ дутагдалнууд бии. «Знание» обществын уншаһан лекцинүүдые тоолоод үзэхэдэ нэгэ хүн хахад жэлдээ оройдоо нэгэ дахин лекци шагнаһан болоно. Экономическа асуудалаар, түрүү дүй дүршэл тухай лекци үсөөн уншагдана. Санитарна пропаганда һула. Бурят-Монгол хэлэн дээрэ лекци ба элидхэлнүүд тон үсөөн уншагдана.

Культурно-гэгээрэлэй олохон эмхи зургаануудай хүдэлмэриин шанар муу: олон эмхи зургаанууд гансал кино харалгаар, мүнгэ ... лидхалгаар ажалаа хизаарлана. Энэнь политическэ талаараа таарахагүй ябадал гээшэ. Партийна гэгээрэл тухай хэлэбэл, зарим ... зарнуудта коммунистнуудай эрдэм тэдээнэй дура хүсэл гэхэ мэтые ... раада абангүйгөөр, нюдэ балайгаар партийна гэгээрэлэй сетиие бүридүүлһэн ушарнууд бии. Энэ дутагдалые усадхаха хэрэгтэй. Аймагай газетэнүүдые улам һайнаар хүтэлбэрилдэг болохо, тэдээнэй кадрнуудые һайн хүнүүдээр бэхижүүлхэ хэрэгтэй,—гээд нүхэр Анисимов үгэеэ дүүргэбэ.

Удаань КПСС-эй обкомой секретарь нүхэр **Очиров** үгэ хэлэхэдээ идеологическа хүдэлмэриин һайн талые харуулхынгаа хажуугаар гол түлэб энэ хүдэлмэриин дутагдалнууд дээрэ тогтобо, мүн эдэ дутагдалнуудые зайсуулха замууд тухай хэлэбэ.

Мүнөө энэ үедэ ямар зорилгонууд байнаб гэхэдэ, нэгэдэхеэр, Агууехэ Октябриин социалистическэ революциин 40 жэлэй ойе ... бүхы талаарнь эрхим һайнаар ... таха ёһотой болонобди. Һуурин газарнууд, культурно-гэгээрэлэй эмхи зургаанууд удха түгэлдэрөөр, ... һайханаар шэмэгдэхэ ёһотой. Бүх бригаданууд, фермэнүүд, цехүүд ... хэ мэтын газарнуудаар октябриин 25-һаа эхилэн агууехэ һайндэртэ зорюулан баярай суглаануудые үнгэргэхэ ёһотойбди. Баярай суглаануудта бүхы ажалшадые уряажа хабаадуулха байнабди. Культурно-гэгээрэлэй эмхи зургаанууд болбол уулзалгануудые, тематическа вечернүүдые, концерт, зүжэг наада харуулха гол центрнүүд, ... ламтанууд болохо ёһотой. Газетэнүүд Октябриин 40-дэхи жэлэй ойдо бэлэдхэлые тон дэлгэрэнгыгээр харуулха байна.

Партийно-гэгээрэлэй талаар хэлэбэл, политһургуулинуудые, кружогуудые, семинарнуудые бүрилдүүлгэдэ гаргагдаһан алдуунуудые энэ дары заһаха хэрэгтэй.

Саашань үбэлэй үедэ ажалшадай, илангаяа малшадай дунда ябуулагдаха ниитэ-политическэ ба культурно-гэгээрэлэй хүдэлмэриин тодорхой зорилгонууд тухай хэлээд, нүхэр Очиров үгэеэ дүүргэбэ.

Зүблөөнэй түгэсхэлдэ КПСС-эй обкомой секретарь нүхэр Климов тобшохон үгэ хэлэбэ.

—Бидэнэй үнгэргэжэ байгаа энэ зүблөөн республикын ажалшадые ажалай ба политическэ шэнэ дээшэлэлтэдэ элсүүлхэдэнь партийна организацинуудта ехэ туһалха байха гэжэ найдагдана,—гээд нүхэр Климов хэлэбэ.—Эмхидхэлэй ба политическэ хүдэлмэриие, социалистическэ мүрысөөе үргэнөөр дэлгэрүүлжэ, абаһан уялгануудаа нэрэтэй түрэтэйгөөр дүүргэжэ, илангаяа ойрын үдэрнүүдтэ хуряалгаяа, таряа тушааха ба худалдаха уялгаяа, үрэһэ хүрэнгэ хааха түсэбөө, малайнгаа үбэлжэлгэдэ бэлэдхэлые дүүргэжэ, Агууехэ Октябриин социалистическэ революциин 40 жэлэй алдарта ойе угтаха зорилготойбди.

Энээгээр тус зүблөөн дүүрэбэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Хэжэнгын аймагай Доодо-Худанай сомоной Ворошиловай нэрэмжэтэ колхозой дэргэдэхи хүдөөгэй библиотекые даагша Долгор Цыбикова уншагшадта номуудые үгэжэ байна. Е. Ринчиновагай фото.

ПАРТИЙНА АЖАБАЙДАЛ

Агуухэ һайндэрөө ажалай амжалтаар угтахын түлөө

(КПСС-эй Баргажанай айкомой пленумһээ)

…саяхан партиин Баргажанай ай…мой ээлжээтэ пленум боложо, …л Марксын нэрмжэтэ колхозой, …ржанай леспромхозой партийна …низацинуудай Октябриин 40 жэ…ойдо хэр зэргээр бэлдэжэ бай… тухай асуудал зүбшэн хэлсэг… Карл Марксын нэрэмжэтэ кол…й парторганизациин секретарь …эр Санжиев, Баргажанай лес…мхозой парторганизациин секре… нүхэр Ванин эндэ элидхэлнүү…хэлээ.

…Советскэ бүхы хүнүүдтэл адли …ай колхозой гэшүүд Октябриин …люциин 40 жэлэй ойе ажалай …лтаар угтахые эрмэлзэнэ,— гэ… нүхэр Санжиев хэлэнэ. Совет …гай 40 жэлэй ойе угтуулан аба… уялгаяа Баянголой колхозни… бодотоор бэелүүлжэ байна. …ho абаха түсэб 108 процент …гэгдээ. Түсэбэй ёһоор 468 цент… ноoho абаха байгаа haa, 510 …тнер абтаа. Тиигэжэ эдлүүриин …рай 100 гектар бүридэ 219 …грамм ноoho абтаhан бай… Мүн hү haaxa уялга… энэ үдэрнүүдтэ дүүргэг… Сентябриин 20-ной мэдээгээр …да зэргээр үнеэн бүриhөө 900 … hүн, тиихэдэ үүлтэртэ үнеэн …ohөө 2072 литр hүн haaгдаад …а. Мяха абалгаар уялгаяа сүм …гэхын түлөө мүнөө шармайн …жэ байнабди. Мүнөө хоёр мян… центнер мяхан абтаад байна. …1400 центнер мяха абаха зэр…йбди. Энээнэй тулада олон мал …алуулагдажа байна. Мал ажал… абтадаг бүхы продукци, мүн …ho таряа, хартаабха тушаажа, …хоз гүрэнтээ сүм тоосонхой.

…үдөө ажахын продуктнуудые …р абахын түлөө, колхозой пар…а организаци зоной дунда эм…хы, мүн ойлгууламжын хүдэл…и һайнаар ябуулдаг байна. Ком…истнууд, комсомолшууд колхо… үйлэдбэридэ үнэхөөрөө түрүү …э дүүргэдэг, олониитые хой… дахуулжа ябадаг байна.

Октябриин 40 жэлэй һайндэртэ …дхэжэ байһан мүнөө үедэ пар…а организаци политическэ хү…эрэ улам шангадхаа. Колхоз…үдай дунда лекци, элидхэл хо…о эмхидхэгдэнэ. Партийна ор…изациин дэргэдэ 26 агитатортай …коллектив хүдэлдэг. КПСС-эй …эй пропаганда ба агитациин …агай, ЦК-гэй дэргэдэхи марк…-ленинизмын институдай тези… мүнөө агитаторнууд, элидхэл… колхозниггуудта ойлгуулжа үгэ… Колхозой культурно-гэгээрэлэй … зургаанууд эдэбхитэйгээр …лладаг болоо.

…ун хүдэлмэридөө бии байһан …гдал тухай нүхэр Санжиев тэм…лээ. Абаһан уялгаяа олонхидой …гэжэшье байгаа һаань, зарим …лишад дүүргээгүй байна. Малай…й ашаг шэмэ үшөөл багашаг …һаар. Малшадай байрые хүсэд …жаруулжа шадаагүй байна.

…эргэдэлээ яажа усадхаһан ту…гаа, коммунистнуудай дүүргэһэн …э тухай, агуухэ һайндэртэ …р бэлэг барихаяа байһан тухай… Баргажанай леспромхозой пар…на организациин секретарь нүхэр Ванин элидхэһэн байна. 1956 онойнгоо түсэб леспромхоз амжалтатайгаар дүүргэһэн юм.

Совет засагай 40 жэлэй һайндэрые угтуулан, леспромхозой хүдэлмэришэд социалистическэ уялга абаһан байгаа. Энэ жэлэйнгээ түсэб декабриин 1-дэ дүүргэхэ, 15 мянган кубометр модо түсэбһөө гадуур гүрэндөө үгэхэ гэһэн байгаа. Энэ зорилгоёо бэелүүлхын тулада партийна организаци, леспромхозой дирекци эмхидхэлэй ехэ хүдэлмэри ябуулһан юм. Октябриин революциин 40 жэлэй ойн хүндэлэлдэ дэлгэрһэн мүрысөөнэй дүнгүүдые һара соо хоёр удаа гаргадаг, түрүүшүүлдэ улаан тугханууд барюулагдадаг байгаа. Иигэжэ жэлэй эхинһээ леспромхозойхид түсэбөө үлүүлэн дүүргэжэ захалһан юм.

Энэ жэлэй 8 һарынгаа түсэб леспромхоз 108,5 процент дүүргэө. Энээнтэй хамта, мүн дутагдалнууд бии байна. Леспромхозой партийна организаци модоной бүхы пунктнуудые гээгдэлһээнь гаргажа шадаагүй, зарим пунктнууд (Лебяжиин) гээгдэжэ ябаһаар.

Элидхэлнүүдэй һүүлээр үгэ хэлэлгэн болоо. Эдэ хоёр партийна организацинуудай хүдэлмэридэхи дутагдалнуудые үгэ хэлэгшэд шүүмжэлһэн байна. Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой партийна организаци хүтэлбэрилхы үүргээ һайнаар дүүргэдэг байна. Тиигэбэшье, энэ партийна организацида дутагдал бии. Колхозой ажахын шухала һалбари — таряан ажал үшөөл мууса хүгжэжэ байна. Тиимэһээ таряа талхан багаар абтана. Мүн Баргажанай леспромхозой зарим пунктнууд муугаар хүдэлнэ.

Совет засагай 40 жэлэй һайндэртэ бэлэдхэлэй дутагдалнуудые пленум дээрэ үгэ хэлэгшэд элирүүлһэн, тэдэниие зайсуулха арга тухай хэлсэһэн байна. Аймагай зарим колхозуудай партийна организацинууд колхозниггуудай дунда ойлгууламжын хүдэлмэри мууса ябуулна, харуулан ойлгуулха агитаци тооногүй. Тиимэ хадаа иимэ парторганизацинууд эмхидхэхы үүргээ мууса дүүргэнэ. XVIII партсъездын нэрэмжэтэ колхозой (Читкан) партийна организаци эгээл иимэ.

Хүнтэйн МТС-эй директор нүхэр Лисицкий, «Авангард» колхозой түрүүлэгшэ нүхэр Даненберг, «Большевик» колхозой һүнэй-товарна фермые даагша нүхэр Елшин, айкомой секретарьнар Малыгин, Ламажапов, аймгүйсэдкомой түрүүлэгшэ Жамбаев, Гусихинска модоной пунктын начальник Коркин болон бусад аймагай ажахын бүхы һалбариин хүдэлмэрилэгшэд Агуухэ Октябриин 40 жэлэй һайндэрэй хүндэлэлдэ абаһан уялгаяа ноябриин 7 болотор заатагүй дүүргэхэ тухай хэлээ. Энээнтэй хамта Совет засагай 40 жэлэй гайхамшагта дүн харуулһан, коммунизм байгуулха зам зааһан партиин ЦК-гэй тезисые шудалан үзэхэ, энээниие олониитэдэ ойлгуулжа үгэхэ тухай партиин айкомой пленум дээрэ үгэ хэлэгшэд онсолон тэмдэглээ.

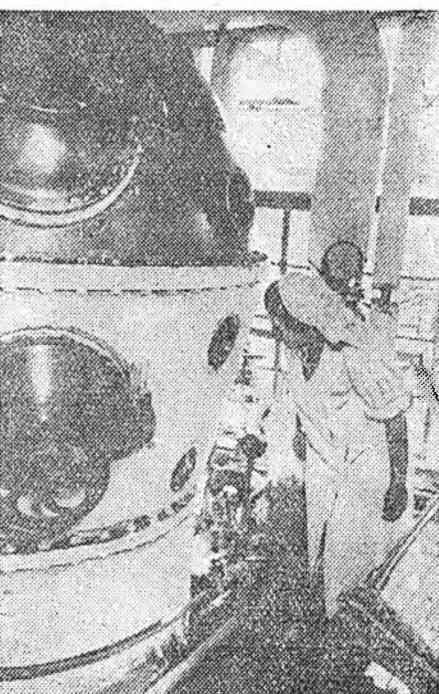
Партиин айкомой пленум хэлсэһэн асуудалаараа тогтоол абаа.

Түрэл орон доторнай

Москва. 1917 ондо Москвада болоһон тулалдаануудта хабаадаһан үндэр наһата хэдэн большевигүүд революционно тулалдаануудай болоһон газарнуудаар ябаба.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: 1917 ондо Преснийн Улаан гвардиин штабай байһан гэрэй хажууда.

Грузинска ССР. Батумиин кофеиновэ завод үнэтэ, шэнэ эмүүдые гаргадаг болобо.

Туршалгын лабораторидо келлин гэжэ эм бүтээгдэжэ байна. Бронхиальна астма болон бусад үбшэнүүдые аргалхын тулада энэ эм хэрэглэгдэнэ. Һаяар энэнь схээр гаргагдажа эхилхэнь. Мүн энэ жэлдэ колхамин гэжэ ондоо үнэтэ эм бүтээгдэхэ юм.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Батумиин кофеиновэ заводой хүдэлмэрилэгшэ М. Синченко аппарадай хажууда байна. Энэ нүхэр халаанайнгаа даалгабариие 115 процент дүүргэдэг.

Барнаулһаа Омск хүрэтэр ошохо түмэр замые баригшад 228 километр зам барижа дүүргэбэ. Энэ замынь Новосибирскэ областиин болон Алтайн хизаарай шэнэ газар дээгүүр гараха юм. Тиимэһээ шэнэ газарай таряан энэ замаар абаашагдана.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: барилгын түрүүшүүл (зүүн гарһаа)—бригадирай туһалагша Василий Михайличенко, комсомолка Нина Медведева. Александр Савельев болон Александр Дарий гэгшэд байна. Тэдэнэр Карасугһаа Камень-на-Оби гэжэ нютаг хүрэтэр түмэр зам хэлсээ.

ТАСС-эй фотохронико.

Уһан туламууд

Нүхэр Тархай!

Закаменай аймагай Цакир тосхондо хоёр уһан «тулам» бии болоо гэлсэдэг байгаа. Тосхон соогуур ябажа ябатарни нэгэ байшангай газаахи хаяабшада хабшуулдашаһан хүн шүдөө хабиржа байба. Иимэ уйтан забһар руу шургажа шадаһыень гайхахаар. Тэндэһээнь тэлэжэ, һугалжа гаргахада, тэрэмнай һульмагад гээд газарта унашаба.

—Нүхэр гэртээ ошыш,—гэжэ хүнүүдэй хэлэхэдэ, тэрэ хүмнай арһан тулам соо эюулээтэй шэнгэн юумэндэл залхагад гээд, харюусабагүй. Энэ хүнэй намтарые намда хүнүүд хөөрэжэ үгөө. Энэмнай Цакир тосхоной албахаагша Николай Николаевич Фарисеев байшоо. Энэ хүн сүүдэй шиидхэбэреэр 15 хоногто ажаллаад ерэһэн аад, заһардаггүй зантай байгаа гэлсэнэ...

Тэндэһээ саашалжа, аймагай культурын таһаг руу орожо ябатарни, үүдэ хүндэлэн унашоод, хөөһэ буранхай хүн хайр шулуу хархур жажалжа хэбтэбэ. Хармаанһаань хара, шара, улаан, ногоон шэрэнүүд унашанхай.

—Энэ хэн гээшэб? Юундэ иимэ хара үглөөгүүр архи уушоо гээшэб? —гэжэ, культурын таһагһаа гараһан хүнһөө асуухадамни, иигэжэ харюусаба:

—Энэтнай манай культурын таһагай уранзурааша Данзан-Нима Цыбиков гээшэ. Замбуулинда үзэгдөөгүй задарюун архиншан юм. Гэр бүлынхидөө гэнэдхээжэ арба, табыень абаад, «уймар болгодог уһа шудхадаг», ковёр зуража үгүүжэб гэжэ байжа олон хүнһөө хэдэн зуугаадаар мүнгэ абаһандаа үрэ зээлидээ дарагдаһан, даншье дарамта хүн даа.

Эдэ хоёрые ажалда туһатай хүнүүд болгохо тушаа Закаменай аймгүйсэдком анхаралаа табиг лэ!

Л. Тогтохын.

РЕДАКЦИДА ЕРЭҺЭН БЭШЭГ

Ходо эбдэрдэг тракторнууд

Зэдын аймагай «Эрдэм» колхозой поли дээрэ хүдэлмэрилдэг Цагаан-Усанай МТС-эй тракторнууд бүтээсэ багатайгаар ажаллана. Ушар юуб гэхэдэ, 8-дахи тракторна бригадын тракторнууд ходо эбдэржэл байдаг. «Тракторнуудтнай юундэ эбдэрнэб?» гэжэ асуухада, «түгэс бүрин заһабарилха частьнуудай үгы дээрэһээ» гэһэн нэгэл харюу дуулахат.

Энээнэй эсэстэ «Эрдэм» колхозой 1000-гаад гектар хабарай, намарай паар элдүүрилэгдээгүй хэбтэнэ.

МТС-эй дирекци дурсагдаһан дутуу дундануудаа усадхаха хэрэгтэ һаналаа багаар табина гэбэл алдуу болохогүй.

Д. Доржиев,
Д. Цыремпилов.

„БУРЯТ-МОНГОЛОЙ ҮНЭНДЭ“ БЭШЭҺЭНЭЙ ҺҮҮЛЭЭР

„Радиомнай хэзээ дуугарха юм“

Манай газетын сентябриин 21-нэй номерто иимэ гаршагтайгаар толилогдоһон бэшэг соо Хэжэнгын аймагай Карл Марксын нэрэмжэтэ колхоздо үнинэй радио дуугарнагүй гэжэ хэлэгдэһэн байгаа.

Бэшэг соо хэлэгдэһэн баримтанууд булта зүб байжа, заагдаһан дутагдалнуудые усадхаха талаар зохихо хэмжээн абтаа гэжэ манай редакцида Бурят-Монголой радио дамжуулдаг сетиин дирекциин начальник нүхэр Климов мэдээсэбэ.

Мүнөө Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой радиогой лини заһагдажа, радио дуугардаг болоо.

„Хүдөө бэшэгшын мэдээсэлээр хэмжээ абтаба“

Хэжэнгын аймсоведэй гүйсэдкомой дэргэдэхи культурын таһагые даагша нүхэр Шойнжонов ажалдаа харюусалгагүйгөөр хандана гэжэ хүдөө бэшэгшэд манай редакцида мэдээсэһэн байгаа.

Энэ бэшэг шалгаад, хэмжээ абахынь тула Хэжэнгын аймсоведэй гүйсэдкомдо эльгээгдэһэн юм.

Тэрээн соо хэлэгдэһэн баримтанууд шалгалтаар тодорбо. «Культурын таһагай хүдэлмэриин тоосоон» КПСС-эй айкомой бюро дээрэ зүбшэн хэлсэгдэжэ, нүхэр Шойнжоновто донгодолго үгтөө. Хүдэлмэридэхи дутагдалнуудаа усадхаагүй һаа, ажалһаа гаргагдахат гэһэн һануулга тэрээндэ хэгдэбэ,—гэжэ манай редакцида Хэжэнгын аймсоведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшын орлогшо нүхэр Содномов мэдээсээ.

ЖАРГАЛТА СОВЕТ БҮЛЭНҮҮДЭЙ НЭГЭН

ОЧЕРК

…Сыретор Лобсонович мүнөө …н таби хүрэжэ ябанхай.

—Юун гээд ябаа бэлэйбибди? …хараад байнаб. Аа тиимээ, тии…аханар дүүнэр тухайгаа хөөрэ… байгаа бэлэйб,—гээд нүхэр …ндеев хөөрөөгөө үргэлжэлүүлнэ: …гэртээ долоон хүн һэмди. Урда …та улаан сурбаяа тэжээхэ гэ…нь баабайдамнай бэрхэтэй бо…он байгаа. Ганса хүн хүдэлхэ… …лоон аман... Үбэлэй тэнлэжэ бай…уеэр талхан дууһадаг, хохи ха… болоходо шүдэн дээрэ табиха …эгүй болошоод байдаг һэмди. …этэ эсэгэмнай минии толгойе …лэжэ эрхэлүүлээд: «зай хүбүүн, …ээ талхаяа өөрөө олохо болоош. …имнай эрэ болоо гээшэш: найма …рэхэшни, харин баабайш зургаа… …һаан газар борнойлжо захалһан … гэжэ хэлээ бэлэй.

…Нютагай нюдарган баян Шаг…ровайда биишыхан Сыретор хүл…шөөр орожо, зараса болоһон ту…йгаа хөөрэбэ: малай байрын ар… шабааһа сэбэрлэшье гээ һаань, … харюулашье гээ һаань, …зар борнойлошье гээ һаань, үдэр …нигүй дабжааратараа ажаллажа …даг байгаа. Үлдэхэ дааража гээ… һайсал үзэһэн хүн. Баянайда …али жэл соо унтаха нойргүй… хоoһон нойтоор ажаллажа …аад, муухан самса, хоолостон …, дагадха гутал оюулжа үм…эн байха юм. Тэрэшэлэн саа…лаа нютагай баяшуулда хүдэл…нь хайра гамгүйгөөр дарлаад, …ье түлэдэггүй, үгэдэггүй һэн.

—Октябриин революциин боло… иигэжэл зобохо тулиха гээшые …жэ байгладаг юм һэн лэ даа, …бүүн,—гэжэ үбгэжөөл хөөрэнэ.— …н шэрээһээ халижа, тэрэнэй …ээр сагаантан, баронтоной үй… дарагдажа, одоошье эрхэ сү…өө, зол жаргалта байдалаа … һэмди. Совет засаг тогтоод, …үшээр газар абаа бэлэйбди. Тиигэһээр байтар модон анзаһанай орондо плугтай бологдоо. Одоошье үлдэхээ болижо, хүн шэнгээр байдаг болоо һэмди. Урдань унаха моригүй хүнүүд, унаатайшье болоһон байгаабди. Урдань нюсэгэн салдагаар харайлдадаг улаан сурба үхибүүднай хубсаһатайшье болоо. Тииһээр байтар Жэмһэг нютагтамнай коммуна тогтоогдоо һэн. Тэрээн тухай хэлээдшье яахаб. Нэгэ хэды болоод, хүдөө ажахын артель эмхидхээ һэмди. 70 үрхэтэ айлһаа бүридэһэн Ворошиловай нэрэмжэтэ колхоз тогтоһон байна. Одоошье байра байдалнай, ажал хүдэлмэримнай бүри һайжаржа, адуу малнай түргэнөөр үдэжэ захалаа һэн.

Сыретор Лобсонович түлэг хөөрэжэ байтараа часыгаа хараад, һэб байтар хүнгэхэнөөр бодожо, хубсалба.

— Хүлисэгты, ажалдаа гараха саг болошобо. Фермэдэмнай ошоёл, — гэжэ үбгэжөөл уриба.

Гонзойлгожо бариһан уужам ехэ хоёр байра. Бахананuудта үлгөөтэй хүнгэн сагаан хүнэгүүдтэнь наранай гэрэл тудажа, нюдэ һаргуулан яларна.

Фермэдэ ерэхэдэмнай үнеэ һаалган эхилэнхэй. Байра соо зүг бүхэнһөө хүнэгүүдэй ханхинахань соностоно. Хүнэгөөрөө билтартар һү һааһан эрхим һаалишан Нина Арабжаева энеэбхилһээр ерэбэ. Һаалишан эхэл яаралтай: нүгөө үнеэннинь ээлжээндээ һаалгаха гээд тэсэжэ ядан байна ха юм. Нина түргэхэнөөр һүеэ эюулжэ тушаагаад, үнеэдэй дундуур түргэ түргэн гэшхэлһээр саашалшаба. Һаалишанай хэды шэнээн һү тушааһыень блокнодто тэмдэглэжэрхёод, Сыретор Лобсонович хөөрөөгөө саашань үргэлжэлүүлбэ:

— Нютагтаа анха түрүүн колхозой эмхидхэгдэхэдэ, манайхин хамагай түрүүн бэшүүлээ һэмди. Малаа хамтаруулжа нийтын ажалтай болоходоо, мал хараха дуратан үсөөн байба. Тиихэдэнь хүгшэн бидэ хоёр артелиингээ мал хараха гэжэ шиидэһэн байгаабди. Тиигээдшье он жэлнүүд үнгэржэ, колхознай баян дээрээ бүри баян боложо захалаа һэн. Би фермые даадаг болобоб.

Фермые даагшамнай түр зуура дуугайхан болоод, бодолгодо абтана. Бага балшар наһанайнь ябадалнууд, ядаһан зобоһониинь гэнтэ һанаанда ороодхино ха.

— Мүнөөшье даа ондоохон болонхойбди даа,— гэжэ үбгэжөөл гэнтэ хүхюутэй болон хөөрэнэ. — Мүнөө манай нютагта эдихэ ууха, үмдэхэ эдлэхэ юумээр дутажа байдаг нэгэшье айл үгы. Колхозниггуудай булта даа золтой жаргалтайгаар. ажаһууна. Үнэн сэхээр ажалладаг хүн бүхэн хүндэтэй болонхой. Үнгэрэгшэ жэлдэ оронойнгоо түб хото Москва ошожо, Хүдөө ажахын бүхэсоюзна выставкэ хаража ерээб. Урдын сагаар һаа, «буруунай бэлшээриһээ гарадаггүй» юрын нэгэ бурят үбгэниие хэн энэ ехэ ута аянда, Москва эльгээхэ байгаа гээшэб.

Һаалишад һубарилдан ерэжэ, һааһан һүеэ тушаана. Уданшьегүй үдэшын һаалган дүүрээд, Бандеев үбгэн хэды шэнээн һүнэй бүхыдөө, тиихэдэ үнеэн бүриһөө дунда зэргээр хэды литр һүнэй һаагдаһаниие тооложо гаргана.

— Мүнөөдэр үнеэн бүриһөө дунда зэргээр зургаа литр хахад һүн һаагдаба. Һанаһанда хүрэбэгүйл даа. Талха таряанай зүйл бэшүүлхэ хэрэгтэй болоо ха,— гээд үбгэн малшан һаалишадтайгаа хөөрэлдэнэ.

27 жэл соо мал ажал дээрэ хүдэлмэрилхэ зуураа, коммунист Сыретор Лобсонович малые хайшан гэжэ харуулһалха, эдеэлүүлхэ талаар горьтойхон дүй дүршэлтэй болоо. Ямар нэгэн мэдэгдээгүй асуудалай гарахада, эндэхи малшад «Сыретор үбгэндөө хандагты, ямаршье зоотехник, ветеринарһаа дутуугүйгөөр хэлээд үгэхэ байха гэжэ хоорондоо хөөрэлдэдэг юм.

— Мал бүхэнэй зангые мэдэхэ хэрэгтэй. Малда, илангаяа үнеэдтэ зөөлэхэнөөр хандаха, үбэлэй сагта бүлеэхэн уһа уулгажа байха хэрэгтэй. Мал, тэрэ тоодо үнеэд эзэеэ таниха, тэжээл таниха гэжэ байдаг,— гээд үбгэжөөл хөөрэнэ.—Тэрэшье тэрэ... Манай колхозой байра байдал дан бэлэхэнээр һайжаршоогүй юм. Түрүүшээр алдуу, дутуунуудшье гараһан, ангиин дайсад хоро хүргэхэ гэжэ оролдоһон байгаа. Тиибэшье, хамтын ажалай илаһаниинь мэдээжэ. Жэмһэгэй зон хамтаараа ажаллан, нийтынгээ мал һүрэгые түргэнөөр үсхэжэ, ашаг шэмыень дээшэлүүлжэ, элбэг баян ургаса хуряажа абадаг болоһон байна. Амжалта дээрээ амжалта туйлажа, тэдээгээрээ урмашан зоригжоһон колхозниггуудай бүришье абьяас оролдосо ехэтэйгээр ажалладаг болонхой. Теэд мүнөөшье хайшан гээд ажал хүдэлмэрээ һайжаруулхамнайб, артелиингээ баялигые арбидхахамнайб гэжэ манай колхозниггууд үдэрэй һанаан, һүниин зүүдэн боложо байдаг. Энэншье гайхалтай бэшэ: хамтын ажалай ашаар лэ баян дэлгэр байдалтай болоо, зол жаргал эдлэдэг болоо ха юмбибди. Үнэн сэхээр ажалладаг хүн манай орондо хаанашье, хэзээдэшье газардахагүй. Намайшье абаад үзыт. Үнгэрэгшэ жэлдэ хүгшэнтэйгөө хоюулан ажалта үдэртөө хоёр зуугаад пүүд таряа, арбаад мянган түхэриг мүнгэ абаа һэмди. Энэ бага гээшэ аал?

Һанажа бодожо ябаһан юумэнүүдээ үбгэжөөл дууһан хөөрэбэ. Фермэ дээрэ ажалаа дүүргээд, Сыретор Лобсонович гэртээ харихаяа түхеэрбэ. Колхозой правлениин газаагуур гарахадамнай, тэндэ дүтэхэнэ шэнэ барилга хэгдэжэ байһан янзатай, залуу барилгашадай сортоотой габшагайгаар ажаллажа байхань харагдана. Түнхэнэй аймагай «Путь Ленина» колхозой залуу барилгашад бэлэн хэбээр сохиһон шэнгеэр, правлениин байшан шулуугаар барижа байгаа юм. Ханань яһала үндэр боложо, сонхонуудынь гаргагдажа байнхай.

— Манай залуу барилгашадай бодхоожо байһан байшан гээшэ,— гээд үбгэжөөл тэрээн худар хүхюутэйгээр заана. Залуушуулай ажаллахашье гээшэнь атаархама. Ноябриин 7 болотор дүүргэхэбди гэжэ хэлэһэндээ хүрэхэд лэ байха гэжэ һанагдана.

Эдэ бүхы юумэнүүдые харахадаа: «үнишье болонгүй манай бүхы колхозниггууд модон гэрнүүдээ орхижо, шулуугаар баригдаһан, һаруул һайхан, уужам дулаан гэрнүүдтэ һуудаг болохо байха» гэжэ һанажа ябадагби. Мүнөөшье колхозниггуудай муу гэрнүүдтэ һуунагүй. Шэнэ шэнэ гэрнүүд олоор баригдана. Теэд «хүнэй һанаан садахагүй» гэһэнһээ удхатай хэдэн дабхар шулуун гэрнүүдтэй болошоод байһайбди гэжэ һанагдаха байнал даа.

Урдань Жэмһэг нютагта айлнуудай ямар гэрнүүдтэ һуудаг тухай, нютагай түхэл шарайнь ямар байһан тухай үбгэжөөл һанан, һанан хөөрэнэ. Нээрээшье, мүнөө Жэмһэг тосхониие урдынхитайнь жэшэбэл, танигдахагүйгөөр хубилжа, үргэн ехэ болоо. Хэдэхэн жэлэй үнгэрөөд байхада, үшөө ямар һайхан болохоб!

Сыретор Лобсоновичын хүгшэн Дулма Шагдуровна ажалаа түрүүн дүүргээд, үбгэжөөлөө хүлеэжэ байба. Дулма Шагдуровна баһал 27 жэлэй туршада һаалиин фермэдэ ажаллажа байнхай. Үнэн сэхээр ажалладаг, дүршэл ехэтэй, олондоо хүндэтэй һаалишанаа нютагай зон аймагай Соведэй депутат болгожо һунгаа.

Гэртэнь ороходомнай саада таһалгаһаа Бандеевтэнэй Леля басаган гаража ерэбэ. Леля мүнөө жэл Жэмһэгэй һургуулиин арбадахи класста һурана.

— Табан үхибүүтэйгшэбди даа,— гээд эжынь хөөрэнэ.—Ехэ басагамнай хадамда гаранхай, ехэ хүбүүн —комбайнер, эндээ, МТС-тэ хүдэлнэ. Бэшэниинь баганууд.

Ехэ басаган, хүбүүн тухайгаа, гэр мал болоод тэдэнэйнгээ һуужа байһан тухай баяртайгаар хөөрэхэ зуураа, мүн багшуулайнгаа эрдэм номдо һуража, бэеэ хүсэжэ байһан тухай энхэрэнхы налархайгаар эжынь хөөрэнэ.

Бандеевтэнэйхиһээ гарахадам. оройхон болошоһон байгаа һэн. Энэ айлда удаан байгаагүйшье һаа, ямар золтой жаргалтай, үнэр баян һуужа байһыень ойлгожо ядахаар бэшэ. Теэд манай бүхы Совет гүрэнэй ажалшад, колхозуудай айл бүхэн иимэ эрхэ сүлөөтэй, золтой жаргалтай ажаһууна ха юм. Энэ хадаа Октябриин социалистическэ революциин аша үрэ мүн.

СТАНИСЛАВ УБЕЕВ.

Жэмһэг нютаг.

Манай республикын һонин

Улан-Удын паровозно депогой машинистнуудай дунда Агуухэ Октябриин һайндэрэй хүндэлэлдэ социалистическэ мүрысөөн үргэнөөр дэлгэрэнхэй. Түрүүшүүлэй зэргэдэ Юрий Прусаковой бригада ябалсана. Тус бригадынхид түсэбһөө гадуур олон хүндэ ашаатай хэдэн поезднуудые асарһан байна.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: (баруун гарһаа) паровозой машинист Ю. Прусаков, кочегар Л. Калашников, машинистын туһалагша Н. Корольков.

Ф. Сорокиной фото.

Нүүрһэшэдэй бэлэг

Галуута-Нуурай рудоуправлениин нүүрһэшэд энэ жэлэй дүүрэтэр түсэбһөө гадуур 42 мянган тонно нүүрһэ малтаха уялга абаа һэн. Агуухэ Октябриин социалистическэ революциин 40 жэлэй ойн хүндэлэлдэ абаһан энэ уялгаяа дүүргэхын түлөө эндэхи нүүрһэшэд шэн габьяатайгаар ажаллажа байна. Сентябрь һарын түсэбые рудоуправлениин бүхы шахтанууд сүм дүүргээ. Жэшээнь, 7 ба 8 шахтын коллектив сентябриин 25-да нүүрһэ малтаха аяар арба һарын түсэб дүүргэһэн байба. Мүн хоёрдохи болон табадахи шахтануудай нүүрһэшэд һайнаар ажаллана. Илангаяа нүхэд Гурулевой, Ромашевой хүтэлбэрилдэг участогууд ехэ нүүрһэ малтана. Эндэхи нүүрһэшэдэй түсэбһөө гадуур малтаһан нүүрһэниинь Октябриин 40 жэлэй ойн баярта бэлэг болохо юм.

Б. Ширеторов.

Хэлэһэн үгэдөө хүрэнэ

Түнхэнэй аймагай Хрущевой нэрэмжэтэ колхоздо мүнөө жэл барилгын айхабтар ехэ хүдэлмэри хэгдэжэ байнхай. Жэшээнь, шулуушадай бригадада 12 автомашинын багтаха гараж бариха даалгабари үгтөө һэн.

Барилгашад даалгабаряа гансахан түргэн бүтээхэһээ гадна, үнэ багатайгаар, һайнаар хэхэ гэжэ оролдоһон байгаа. Тиихын тула тэдэнэр вулканическа туф цементтэй холижо, гаражаа баряа. Шулуушад Петр Александров, Михаил Бутанов болон бусад энэ ажалай эрдэм оньһые хэбэрэгээр ойлгожо, дуршэлтэй бэрхэ болоо.

Мүнөө гаражай хана бодхоогдоод, доторойнь юумэнүүд хэгдэнэ.

—Иигэжэ манай барилгашад хэлэһэн хэрэг хэлэһэн үгэ хоёроо нэгэдүүлжэ шадаба,—гэжэ шулуушадай бригадир нүхэр Кобелев хөөрэнэ.

М. Андреев.

Революционернүүдтэй, граждан дайнда хабаадагшадтай уулзаба

Бурят-Монголой хүдөө ажахын техникумдэ һаяхан һонирхолтой вечер болобо. Тэрэ үдэшэлэн техникумэй студентнэр хуушанай революционер, граждан дайнда хабаадалсаһан, 1921 онһоо хойшо КПСС-эй гэшүүн И. Д. Пановтой, үнинэй большевик Куприяноватай уулзаа. Тэдэнэр Агуухэ Октябриин социалистическэ революциин, мүн граждан дайнай үедэ Совет засагай түлөө болоһон тэмсэл тухай, мүн өөһэдынгөө революционно хүдэлмэри тухай суглараагшадта хөөрэжэ үгөө.

Студентнэрэй зүгһөө комсомольско организациин секретарь О. Дашиев хүндэтэ айлшадтаа баярые хүргэбэ.

Мүн тус вечер дээрэ КПСС-эй горкомой лектор Хогоева «Совет засагай түлөө бурят-монгол арадай тэмсэл» гэһэн темээр лекци уншаа.

П. Дашиев.

Октябриин 40 жэлэй ойдо зорюулагдаһан номууд

Бурят-Монголой гүрэнэй номой хэблэл Октябриин социалистическэ революциин 40 жэлэй ойдо зорюулан БМАССР-эй тогтоһон, тэрээнэй хүгжэлтын түүхые харуулһан олон номууд ба брошюрануудые хэблэлһээ гаргаха юм.

«Бурят-Монголдо Совет засаг тогтохын түлөө тэмсэл» гэһэн суглуулбари хэблэлһээ һаяхан гараа. Энэ брошюра Октябриин социалистическэ революциин урда тээхи Бурят-Монголой экономическа ба политическэ байдал, Агуухэ Октябриин социалистическэ революциин илалта, Бурят-Монголдо Совет засаг тогтоохын түлөө тэмсэл, Бурят-Монголдо Совет засагые бэхижүүлхын түлөө тэмсэл, социализм байгуулгын хэмжээ-ябуулганууд гэһэн бүлэгүүдтэй.

Шэнэ номууд абтана

Хориин леспромхозой Патай горхоной, Зүүн Хуурайн модо бэлэдхэлэй пунктнуудай хүдэлмэришэдэй клубуудта библиотекэнүүд бии юм. Тэндэнь хүн зон хододоо олон байдаг, политическэ болон уранһайханай номуудые абажа уншадаг. Һаяхан профсоюзай хүдэлмэришэдэй комитет эдэ библиотекэнүүдтэ 1000 түхэригтэ шэнэ номуудые абажа үгэбэ. Тэдэнэй дунда М. Горькиин, М. Шолоховой, В. Ажаевай болон бусад уранзохёолшодой номууд бии.

К. Турков.

Ажалынь оньһожоруулагдана

Улан-Удын тоһоной базын хүдэлмэри улам бүри оньһожоруулагдана. Һаяхан хайлуулагдамал сыр автоматическа аргаар хэблэхэ ба ябталха машина абтажа тэндэ тодхогдоо. Энэ машина халаан соо 450 килограмм сыр хэблээд, ябталха хүсэтэй. Энээнһээ урда хайлуулагдамал сыр хэблэхэ, ябталха, саарһанда оройхо, гаршагыень няаха хүдэлмэри гараар бүтээгдэдэг байһан юм.

Машинаар энэ хүдэлмэриие хэхэдэ түргэн ба һайнаар ябталагдадаг байһан дээрэһээ сыр гутадаггүй, үни удаан хадагалхада болохо юм.

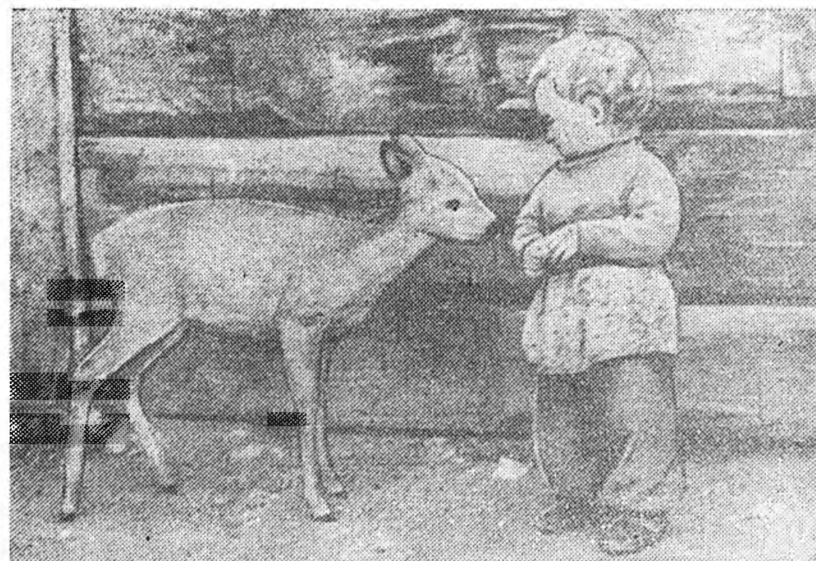
Б. Главатских.

Олон тиражтай газетэ

Аймагай типографида һаяхан «Путь коммунизма» колхозой «Улаан Саян» газетэ 150 хэһэгээр хэблэгдэн гараба. Энээнэй хэмжээнь аймагай газетын хахадай зэргэ. Эндэ бэшэг, статьянуудынь ород болон бурят хэлэн дээрэ толилогдоо. Газетэ һарадаа хоёр дахин гарана.

А. Мангатханов.

Хэрэн.

ТАНИЛСАБА. К. Булытовай фотоэтюд.

ХИЛЫН СААНАҺАА

Бүмбэрсэг дэлхэйе тойрон дабшагша бүмбэгые самолёт дээрэһээ хараһан тухай Юнайтед Пресс агентство мэдээсэнэ

НЬЮ-ЙОРК, октябриин 9. (ТАСС). Юнайтед Пресс агентствын мэдээсэһэнэй ёһоор, «Пан-Американ Уорлд Эйруэйс» гэжэ компанида хабаатай самолёдой жолоошод Парижһаа Нью-Йорк ошожо ябатараа октябриин 8-да бүмбэрсэг дэлхэйе тойрон дабшагша советскэ бүмбэгые хараа. Гринвичээр үглөөнэй 7 час 5 минутада, мүн 11 час 5 минутада бүмбэгэ харагдаа гэжэ лётчигынь хөөрэбэ. Энэ үедэ сам... Бостонһоо баруун урдуур 25 м... хараанай газарта 14 мянган фут... дэртэ ниидэжэ ябаһан байна.

«Бүмбэгэ айхабтар ялагараар ...рагдажа, бидэниие гайхуулаа. Н...ранай гараһанһаа хойшо 10 мин... үнгэрөөд байжа, наран самолёдой... най сэхэ урдань байһан дээрэһэ... бүмбэгэ ехэ ялагараар харагдаа...» гэжэ лётчик хөөрэнэ.

Советскэ тусхай бүмбэгэ тухай Англиин хэблэл иигэжэ бэшэнэ

ЛОНДОН, октябриин 9. (ТАСС). Бүмбэрсэг дэлхэйе тойрон дабшаха түрүүшын тусхай бүмбэгэдэ Англиин хэблэл, мүн олониитэнь анхаралаа хандуулһаар.

«Тусхай бүмбэгые бүтээһэн ушар үшөөл һайнаар, зүбөөр сэгнэгдээдүй байна. Эрдэм ухаае хүгжөөхэ хэрэгтэ Россин хэһэн асари ехэ энэ алхам гурбан талаар—сэрэгэй, политическэ болон экономическа ехэ удхашанартай» гэжэ «Ньюс Кроникл» бэшэнэ.

Сэрэгэй талаар абажа хэлэхэ болоо һаа, энэ бүмбэгын бүтээгдэхэдэ, Америкын ойроо хүртэшэгүй гэһэн бодолой буруу байһаниинь элитэ болоо. Политикын талаар, баруун оронууд «зарим юумэнүүдые заатагүй шэнээр хаража үзэхэ ёһотой болоно» гэжэ газетэ үргэлжэлүүлэн бэшэбэ. Экономическа талаар харахада, тусхай бүмбэгые табиһан ү... капиталистическэ системэдэ ... аюултай байха гэжэ «Ньюс Кр...никл» тоолоно. «Мүнөө Совет... Союз асари ехэ хүсэтэй промышл...ностьтай гүрэн болобо» гэжэ газ... бэшээ.

Советскэ эрдэм ухаанай ехэ ила...тань дотоодынгоо политикын зар... зүйлнүүдые шэнээр хаража үзэ...ень олон англиинхидые баадха... һуралсалай талаар Англи ех... гээгдээ гэжэ «Дейли Геральд» ...шэнэ. Олон жэлэй туршада дан ба... зөөри Англи һуралсалда гаргаш...даг байгаа, мүнөөшье тиимэ б...һаар. «Һайнаар түхеэрэгдэһэн һ...гуулинуудгүйгөөр, эрхим һайн ...шанаргүйгөөр энэ шэнэ дэлхэ... Англи түрүү һуури эзэлжэ ша...хагүй» гэжэ «Дейли Геральд» ...лоно.

Индиин олониитэ тусхай бүмбэгэ тушаа ехэ һонирхон хөөрэлдэһөөр

ДЕЛИ, октябриин 9. (ТАСС). Хүн зон һарада ниидэн ошохо аргатай болоо гэжэ советскэ эрдэмтэд харуулба гэжэ «Амрита Базар Патрика» газетэ түрүү бэшэг соогоо мэдүүлнэ.

Бусад оронуудта орходоо эрдэм ухаанай талаар булюу байһанаа Советскэ Союз үнэншэмэ элеэр харуулба гэжэ «Декан Геральд» газетэ онсолон тэмдэглэнэ.

Һүүлэй үедэ Лакнау городой хүн зон гансал Советскэ Союзһаа табигдаһан бүмбэгэ тухай хөөрэлдэдэг болошонхой. Үйлсэнүүдтэшье, ...зарнуудташье, магазинуудташье ...нүүд гол түлэб «багахан һара» ...хай хөөрэлдэнэ. Һүүлшын мэдэ...лэй радиогоор дамжуулагдаха... олон зон репродукторнуудай ...жууда сугларжа, тусхай бүмбэ...яажа ябаһан тухай шэнэ мэдээ...нүүдые шагнана гэжэ «Навджив... бэшээ һэн. Калькуттын хэдэн ... бүмбэрсэг дэлхэйе тойрон дабша бүмбэгын октябриин 7-до нии...жэ ябахыень хараа гэжэ «Ст... смен» газетэ мэдээсээ.

Президент Титогой мэдүүлгэ

БЕЛГРАД, октябриин 8. (ТАСС). Планетэнүүдэй хоорондохи дайда руу бүмбэрсэг дэлхэйе тойрон дабшаха тусхай бүмбэгые табиһан ябадал советскэ эрдэм ухаанай ехэ илалтань мүн. Энэнь саашадаа бүхы замбуулиниие шэнжэлэн мэдэлдээ абахада айхабтар ехэ удхашанартай гэжэ Югославиин президент Иосип Броз Тито октябриин 8-да мэдүүлээ.

ТАНЮГ агентствын болон «Борба» газетын редакторнуудта Тито энэ мэдүүлгэеэ хээ.

Мүнөө атомна, водородно бом...нуудай, мүн тусхай бүмбэгын ...тээгдээд байгаа үедэ хүн түрэлт... асари ехэ гай хохидолгүйгөөр ...хэжэ болохо юм гэжэ гансал т... зон бодохо юм бэзэ. Тиимэһээнь ...нөө үедэ дай хэхэ аргагүй боло... тиимэһээ хүнэй оюун ухаанай а... ехэ илалтань энхэ тайбан байда... бүхы хүн түрэлтэнэй аша туһада ...рэглэгдэдэг болохонь гэжэ бүхы ...нүүдэй ойлгохонь дүтэлөө гэжэ ...лоноб гээд Тито онсолон тэмдэг...

ООН-эй Генеральна Ассамблейн XII сесс...

НЬЮ-ЙОРК, октябриин 8. (ТАСС). Октябриин 8-да Генеральна Ассамблейн үдэрэй богонихон пленарна заседани боложо, тэрээн дээрэ Испаниин түлөөлэгшэ Асса...лейн юһэдэхи вице-түрүүлэгш... һунгагдаба.

ООН-эй генеральна секретарьта Сириин делегациин эльгээһэн бэшэг

НЬЮ-ЙОРК, октябриин 9. (ТАСС). Октябриин 8-да Сириин делегаци ООН-эй генеральна секретарьта бэшэг эльгээжэ, хоёр хүршэ ороной хоорондо гаргажа болошогүй ябуулгын Турциин зүгһөө гаргагдажа байһан тухайнь мэдээсэбэ. Турциин сэрэг Сириин хилэ дээрэ суглуулагдана, Турциин самолёдууд Сириин агаарай дайдада нэбтэ... ороно, мүн хилэ дээрэ байдаг ...риин эрхэтэдые турогуудай аб... ябашаһан ушарнууд дайралдана... жэ бэшэг соо хэлэгдэнэ.

ООН-эй документ болгон, энэ ...шэгые делегацинуудта тара... үгэхыень Сириин делегаци гуйба...

Англи Йемендэ добтолһоор

КАИР, октябриин 9. (ТАСС). Англиин сэрэг Йемендэ добтолһоор гэжэ Каирай радио мэдээсэнэ. Октябриин 6, 7-ной үдэр Англиин сэ... Дамр гэжэ нютагта добтолго х...

Америкын истребительнүүд улам олоороо бутаран унана гэжэ Японой хэблэл мэдээсэнэ

ТОКИО, октябриин 9. (ТАСС). «Бэе бэедээ туһалалсан, оронуудаа хамгаалха тухай хэлсээнэй» ёһоор США-һаа эльгээгдэһэн сэрэгэй самолёдууд ходо бутаран унана гэжэ Японой хэблэл мэдээсэнэ. Һаяхан Америкын 28-дахи истребитель агаарта дэгдэн гаража ябатараа унашоо. Энээнтэй дашарамдуулан, Японой нэгэ аэродромой лётчигууд забастовко хэжэ, Америкын самолёдуудаар ниидэхэһээ арсаба гэжэ газетэдэ мэдээсэгдэһэн байна.

Энэ самолёдые дархалхадаа А...рикын конструкторнууд алдуу ...гаһан байжа, тэдэ истребитель...дынь бутаран унана гэжэ тодор...лагдаһан тухайнь «Иомиури» газ... бэшээ.

Иимэ самолёдуудые США бу...шье оронуудта үгөө, тиимэһээ ...дэнь мүн бутарха аюултай г... Японой агаарай сэрэгэй түлөөл... мэдүүлһэн байна.

Оманай түлөөлэгшын мэдүүлгэ

КАИР, октябриин 9. (ТАСС). Тегеранда байдаг Америкын консул Маскат ошожо, султан Саид Ибн Тимуртай болон Англиин генеральна консултай уулзажа хөөрэлдэбэ гэжэ Каирта байдаг Оманай түлөөлэгшэ мэдүүлээ.

Англиин сэрэгэй засагаархид Оманай арад зониие улам хатуу ш... нээр хэһээдэг боложо байна г... Оманай түлөөлэгшэ мэдүүлнэ. ...шаагдаһан оманайхидые тэдэ... ехээр зобооно.

Редактор Д. Л. ЛОБСАНО...

Республикымнай спортсменүүд һайндэрэй урда

Энэ жэлэй апрельһээ июнь хүрэтэр манай республикын городууд, аймагуудай олон мянган хүбүүд, басагад фестивалиин программаар һорёо мүрысөөнүүдтэ хабаадаа. Заиграйн аймагые жэшээлэн абаад үзэбэл, фестивалиин мүрысөөндэ футболой 13, волейболой 20 команда хабаадажа, эдир наһанай хаба шадал харуулаа. Аймагуудтахи физкультура болон спортын комитедүүдэй, комсомолой организацинуудай, спортын бүлгэмүүдэй оролдолго гаргаһан ушарһаань, республиканска фестиваль дээрэ спортын шэнэ шэнэ амжалтанууд туйлагдаа һэн. Курумканай аймагай хүнгэн атледүүдэй команда түрүү һуури эзэлжэ, Ч. Цыжыпова, О. Дамбаев болон бусад хэдэн спортсменүүдые дэбжүүлээ. Велосипедэй урилдаанда Иволгын аймагай команда түрүү һуури эзэлээ. Россин федераци дотор түрүү һуури эзэлхын түлөө урилдаанда хэдэ дахин хабаадаһан тракторист Очиров, колхозник Жамбалов, прицепщик Убугунова гэгшэд бии.

Хүнгэн атлетикын 16 спортсмен ахадүү Монгол ороной ниислэл—Улаан Баатор хото энэ оной июньдэ ошожо, Азиин хэдэн оронуудай хүнгэн атледүүдэй мүрысөөндэ хабаадалсаһаниинь ехэ удхашанартай. Манай спортсменүүд нэгэдэхи 8 һуури, хоёрдохи 8 һуури эзэлжэ, Хитадай Арадай Республикын командын удаа хоёрдохинь болоһон байха юм. Тиихэдээ Азиин оронуудай суута хүнгэн атледүүдтэй уулзажа, холбоо барисаагаа улам бэхижүүлээ.

Сибирь болон Алас Дурна зүгэй областьнуудһаа ерэһэн велосипедистнүүдэй урилдаан июнь һара соо Улан-Удэдэ боложо, Бурят-Монголой АССР-эй команда Эрхүүгэй областиин командатай 3—4-дэхи һууринуудые хубаагаа. Тэрэнэй һүүлээр Алас Дурнын зонын хүнгэн атледүүдэй мүрысөөн БМАССР-эй 25 жэлэй ойн нэрэмжэтэ стадион дээрэ эхилээд, СССР-эй болон РСФСР-эй суута спортсменүүдэй хабаадабашье һаань, манай команда гурбадахи һуурида гараа. Тус мүрысөөнэй үедэ манайхид республикын долоон рекорд туйлаһан байна. СССР-эй спортын мастер Г. Шарипов, тэрэшэлэн А. Воронцова, Ч. Цыжыпова болон бусад ехэ амжалтатай байгаа. Г. Шарипов 5000, 10000 метртэ гүйжэ, түрүү һуури эзэлээ. А. Воронцова 200 метртэ гүйжэ, Эрхүүгэй областиин эрхим тоотой Шиловае буляа, Ч. Цыжыпова, 5 янзын ябган урилдаанда хамагһаа түрүүлээ. ПВЗ-гэй спортсмен басаган Л. Мартынцева мүн лэ ехэ амжалта туйлаа. Алас Дурна зүгэй областьнуудай эрэшүүлэй волейболой командануудай хоорондо Улан-Удэдэ июлиин 1-һээ 8 болотор мүрысөөн боложо, манайхин гурбадахи шанда хүртөө. Июлиин эхин багта Алас Дурна зүгэй зонын эдир атледүүдэй мүрысөөндэ БМАССР-эй багашуул нэгэдэхи һуури эзэлжэ нютагаархинаа баярлуулаа.

Зооветеринарна, багшанарай институдуудай команданууд Москва, Воронеж городуудта ошожо студентнэрэй һорёо мүрысөөнүүдтэ хабаадалсаһаниинь мэдээжэ. Багшанарай институдай боксёрнууд нэгэдэхи һуури, хүнгэн атледүүд дүрбэдэхи һуури эзэлээ. Улан-Удын багшанарай училищиин хүнгэн атледүүд, гимнастнууд Калинин город орожо, мүрысөөндэ хабаадаһан 77 командын дундаһаа дүрбэдэхи һуурида гараһан байха юм. Тэрээнһээ гадна, ПВЗ-гэй спортын һайн дуранай бүлгэмүүдэй команданууд республика дотороошье, мүн бусад областьнуудта эмхидхэгдэһэн мүрысөөнүүдтэшье үнгэрэгшэ зундаа оло дахин хабаадаа.

1957 оной турша соо нүхэр Бадмаевта (зооветинститут), Жигмытовтэ (пединститут), Николаевта («Буревестник») СССР-эй спортын мастерай нэрэзэргэ олгогдоо. Мэргэн буудалгын талаар СССР-эй спортын мастерай нэрэзэргэ Уранзурагай мастерскойн хүдэлмэрилэгшэ нүхэр И. Даниловта үгтэһэн байха юм. Тэрээнһээ гадна, слесарь нүхэр Варфоломеев Москвада болоһон мүрысөөнүүдтэ хабаадажа, нэгэдэхи һуури эзэлхэтээ хамта СССР-эй спортын мастерай нэрэзэргэдэ хүртөөд ерээ. СССР-эй шатарша басагадай мүрысөөндэ (Владимир городто) хабаадаһан, Улан-Удын 3-дахи һургуулиин 8-дахи классай һурагша Люба Игумнова СССР-эй чемпион болоо.

Манай республикын физкультурнигууд Октябриин һайндэрэй урда тээ спортын талаар бүри ехэ илалта туйлаха гэжэ зэһэшэнхэй. Ноябрь һара соо бүхэ барилдаагаар түрүү һуури буляалдаха мүрысөөн болохонь. Тэрээнһээ гадна, октябриин 25—27-ной үеэр штанг үргэгшэдэй мүрысөөн болохо байна.

Республика доторoo, мүн бусад областьнуудаар суудa гараһан манай спортсменүүд Агуухэ Октябриин 40 жэлэй һайндэрэй урда тээ колхозууд, совхозууд болон МТС-үүдэй хүдэлмэрилэгшэдтэй уулзажа, хаба шадалаа харуулха, 40 жэлэй туршада советскэ спортын туйлаһан илалтанууд тухай лекцинүүдые уншаха түсэбтэй.

Ерэхэ үбэлдөө физкультура болон спортын талаар урдань үзэгдөө харагдаагүй рекорднуудые туйлаха ёһотойбди. Үбэлэй хүйтэнэй эхилээдүйдэ хамаг хэрэгсэлнүүдээ тугэс бэлэн болгохо, сана, коньки, хоккей гэхэ мэтэ спортын хэрэгсэлнүүдые магазинуудта олоор асаруулха шухала. Намарай сагта ябган урилдаа эмхидхэжэ шадабал, саныи урилдаанай амжалтатай байхань дамжаггүй.

Гэбэшье, манай республика доторхи спортын бүлгэмүүд, профсоюзай организацинууд үбэлэй һорёо мүрысөө эмхидхэхэ бэлэдхэлдэ һаналаа табинагүй. «Крылья Советов». «Пищевик» болон бусад бүлгэмүүдэй стадионуудта үбэлэй мүрысөөндэ хэрэгтэй «гансашье гадаһа хадхагдаагүй» байһаар, «Спартак», «Трудовые резервы» гэхэ мэтэ зарим спортын бүлгэмүүд конькигаар урилдадаг хүнүүдээ һорижо эхилбэшье, энэ шухала хэмжээ-ябуулгада ханамжа багатайгаар хандана. Физкультурын бүлгэмүүдтэ туһалха инструкторнууд бэлэдхэгдэнэгүй шахуу гэжэ тэмдэглэхэ хэрэгтэй. Колхозууд, совхозууд болон МТС-үүдэй спортын бүлгэмүүдтэ городуудай спортын бүлгэмүүд саг үргэлжэ туһалха ёһотой аад, юушье хээдүй байһаар. Үнгэрэгшэ зунай спортын сезон соо олон амжалта туйлаһан манай республикын физкультурнигууд, спортсменүүд, бүхы залуушуулай Агуухэ Октябриин 40 жэлэй һайндэрэй урда тээхи мүрысөөндэ бүри ехэ илалта, амжалта туйлахань дамжаггүй.

Б. Санданов, БМАССР-эй Министрнүүдэй Соведэй дэргэдэхи Физкультура ба спортын комитедэй түрүүлэгшэ.

Адрес редакции: г. Улан-Удэ, ул. Ленина, 26. Телефоны редакции: редактора 46-32, зам. редактора—32-74, отв. секретаря — 27-37, отделов: партийной жизни, сельского хозяйства — 47-59, пропаганды и переводов — 35-14, культуры и быта, промышленности — 34-05, местной информации и писем —24-74, корректорская—32-67. бухгалтерия 37-32. Для междугородных переговоров — 16.

Н 00552. Типография Министерства культуры Бурят-Монгольской АССР. Зак. № 5...